

özgür MÜSLÜMAN

www.ozgurvakfi.org

SAYI : 8

Mart / 2019

- ÜÇ AYLIK İLMÎ VE TASAVVUFÎ DERGİ -

S 3 ÂHİRET YOLCULUĞU
Hâfız Mustafa UZGUR Hocaefendi

S 6 MUHİBLİK TEN MÜRİDLİĞE
YOLCULUK
Kâmil UZGUR Hocaefendi

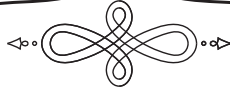
S 10 VİRDLERİN KUR'AN ve
SÜNNET'E UYGUNLUĞU
Abdurrahman DEMİREL

S 16 GÖZ SAĞLIĞI ve
HASTALIKLARI
Dr. Mustafa GÜRBÜZ

S 23 MEDİNE ANAYASASI
Hâkim / Zafer YAMAÇ

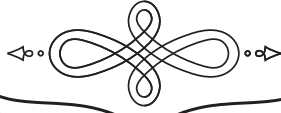
S 34 DÜNYANIN HAREKETİ ve
CORIOLİS KUVVETİ
Doç. Dr. Süleyman Murat BAĞDATLI

Bilesiniz ki,
Allah'ın dostlarına
hiçbir korku yoktur.
Onlar üzölmeyeceklerdir de.
Onlar iman etmiş ve Allah'a
karşı gelmekten sakınmış
olanlardır.

(Yûnus Suresi-62-63)

ÖZGÜR
YARDIMLAŞMA
DOSTLUK VE EĞİTİM
VAKFI

YIL / SAYI
2019 / 8

YAYIN SAHİBİ
ÖZGÜR YARDIMLAŞMA
DOSTLUK VE EĞİTİM VAKFI

EDİTÖR
MUSTAFA UZGUR
Marmara Üniversitesi
(İlahiyat Fakültesi Tasavvuf YLÖ)

GRAFİK TASARIM
SEDAT KAYA
(Grafik Yönetmeni)

BASKI
UZAY MATBAA

www.ozgurvakfi.org

ADRES
Balıkyolu Mh. Balıkyolu Cd.
418. Sk. No.:8 Esenyurt
İstanbul - TÜRKİYE

İLETİŞİM
Tel.:+90.212 620 29 52
Fask:+90.212 699 27 15

BAĞIŞ
VAKIFBANK BAHÇELİEVLER ŞUBESİ
İBAN NUMARASI
TR54 0001 5001 5800 7304 5325 60

Yazılardaki her türlü mesûliyet, yazara aittir. Bu eserin her hakkı saklı olup tüm hakları ÖZGÜR VAKFI'na aittir. Gönderilen yazılarda editör ve yayın kurulu değişiklik yapabilir. Gönderilen yazılar iade edilmez. Yayınlanan yazılarda telif ücreti ödenmez. Kısmi de olsa alıntı yapılamaz, metinler aynen değiştirilerek elektronik, mekanik, fotokopi yada başka bir sistemle çoğaltılamaz, depolanamaz.

Copyright 2015 © Tüm Hakları Saklıdır.

Âhiret Yolculuğu
HÂFİZ MUSTAFA UZGUR
HOCAEFENDİ (k.s.)

3

**Muhîplikten
Mürîdliğe Yolculuk**
KÂMİL UZGUR HOCAEFENDİ

6

**Virdlerin Kur'an ve
Sünnet'e Uygunluğu**
ABDURRAHMAN DEMİREL

10

Göz Sağlığı ve Hastalıkları
DR. MUSTAFA GÜRBÜZ

16

Medine Anayasası
Hâkim / ZAFER YAMAÇ

23

Esmâ-i Hüsna
Er-Rezzâk

30

**Dertlere deva kalplere
şifadır Zikrullah**

SEMA GÖKÇEN

43

Sahabe Hayatları
Havle b. Salebe

ABDURRAHMAN UZGUR

32

**Teslim Olunan Hakiki
Makâm**

EDİTÖR

48

**Dünyanın Hareketi ve
Coriolis Kuvveti**

Doç. Dr. MURAT BAĞDATLI

34

**Çanakkale
Hâlisiye Camii
ve Vakfımızın
Çanakkale Şubesi**

50

**İmâm-ı Gazzâlî'ye
Göre Zâhidlik**

38

Sûfinin Ahvâli

FATMA UZGUR HOCAHANIM

40

 [ozgurvakfi/facebook.com](https://www.facebook.com/ozgurvakfi/)

 [ozgurvakfi/instagram.com](https://www.instagram.com/ozgurvakfi/)

 [ozgurvakfi/youtube.com](https://www.youtube.com/ozgurvakfi/)

Âhiret Yolculuğu

Bu İslâmî akış, şer'î akış, tarikat-hakikat akışı Allah'a doğru gidiyor. Bu öyle bir akış ki bunun geriye dönüşü yok. Gider, menzilinde mekân tutar. Asıl mekân orasıdır. Asıl vatan, ahirettir. Müminlerin asıl yurdu cennettir. İşte bu yürüdüğü yol cennete gidiyor. Bu yol öyle bir yol ki, azıcık ayağın kaydı mı, ufacık da olsa nefse uydun mu, ayağın buzda kayması gibi yıkılır düşersin Allah muhafaza. Şeytanın tuzağına düşersin. Nefsin esiri olursun. İşte bu yol seni hem nefsin elinden, hem de şeytanın tuzağından koruyor. İşte bu akışa katıldın, bu gidişe dâhil oldun mu, Cenâb-ı Hakk seni koruması altına almış demektir.

Cenâb-ı Hakk'a giden bu yollarda uzak olanların hallerini görüyorsunuz. Perişan! Ne yediğinde, ne içtiğinde, ne de kazandığında bereket var. Ne gündüzünde, ne gecesinde meymenet var. Yediğinin lezzetini alamıyor. Uykusunun tadını alamıyor. Niçin? Çünkü huzursuz. İman yok, abdest yok, taharet yok, ibadet yok. Allah'a karşı, Resulullah'a (s.a.v.) karşı sevgi, muhabbet yok. Rahat değil bu insanlar. Çünkü bu kervana karışmamışlar. Gelsinler onlar da dâhil olsunlar bu kervana. Onlar da Allah'ı zikretsiner. Gelsinler, onlar da Allah ve Resûlü'nün emirlerine biat etsinler. Onlar da dahil olsunlar bu kervana!

Biz, kime ne yaptık? Kime ne zarar verdik? Câmilerde kavga-gürültü oluyor mu? Kimse bıçaklanıyor, öldürülüyor mu? Zikir meclislerinde, dinî sohbetlerde, Resûlullah'ın (s.a.v.) toplumunda, şeriat meclisinde böyle bir olay hiç vuku bulmuş mu? Hayır. Niçin? Allah için toplanıp bir araya cem olan insanlar, Allah'ın emriyle toplanıyorlar. Onlarda Allah korkusu var. Büyüklere saygı, küçüklere sevgi ve şefkat var. Huzur ve sükûnet var. Binlerce kişinin toplandığı câmiden çıt çıkmıyor. Bunun benzerini görmek mümkün değildir.

Evet Müminler!

Ayet-i celilinde Cenâb-ı Hakk şöyle buyuruyor:

“Yüzler vardır ki, o gün ışıl ışıl parılayacaktır. Rablerine bakacaklardır.”

Ayet-i kerime bunu açık olarak ifade ediyor. Kıyamet gününde bir takım yüzler parıl parıl parlar ve Cenâb-ı Hakk'ın cemalini seyrederekler. İşte bu kervana katılan ehl-i zikir, ehl-i takvâ, ehl-i namazın varacağı yer! Onların varacağı menzil! Bu kervan işte oraya gidiyor. Ebedilik yurduna gidiyorlar.

İbn-i Ömer (r.a.) anlatıyor:
Resûlullah aleyhissalâtu vesselâm buyurdular ki:

“Cennetlikler cennette, cehennemlikler de cehennemde oldukları zaman ölüm getirilir. Cennetle cehennem arasında konup orada kesilir. Sonra bir münâdî nidâ eder: Ey ehl-i cennet! Artık ebediyet var, ölüm yok! Ey ehl-i nâr! Artık ebediyet var, ölüm yok! Bununla cennetliklerin sürûru daha da artar. Cehennemliklerin de hüznü artar.”

Allah'ım, bizlere yardım et! Bizleri gaflet uykusundan uyandır, ya Rabbi! Gecelerimiz boş, gündüzlerimiz boş geçiyor, hep lakırdıyla geçiyor. Günlerimiz, ömrümüz hep boş şeylerle geçiyor. Bazen dünyada ebedi kalacağımızı zannediyoruz. Hayır! İşte nidâ, işte emir. Neyin hayâline girdin sen? Gönlüne neyin sevgisini koydun?

İşte o kıyâmet gününde Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna vardığın zaman Cenâb-ı Hakk orada herkesin kalbindekileri, yaşadığı hayatı, bilgisayara kaydedilmiş gibi bütün mahşer halkına gösterecek. Her saniyen kaydediliyor. Yarın kıyamet gününde televizyon reklâmı gibi Cenâb-ı Hakk, mahşer halkının huzurunda seni gösterecek.

İşte o zaman Cenâb-ı Hakk, o kullarına soracak: Kimi sevdiniz? Kimin arkasından gittiniz? Kimin izinden ayrılmadınız? Kimi kalbinde yaşattıysan senin ilahın odur; git ona. Git onun kapısını çal, senin Rabbin o. İslâmiyeti kendi indi fikirlerine göre yaşadın. Hayır! İslâm dini Cenâb-ı Hakk'ın emrine göre yaşanır. Cenâb-ı Hakk size bir görev ve vazife vermişti. Ahirete, cennete, cehenneme, sırat köprüsüne, öldükten sonra dirilmeye, amentünün altı şartına iman etmeni emretmiş. Beş vakit namazı sana farz kılmış, sana orucu, haccı, zekâtı farz kılmıştı. Onlar Ya Rabbi! Ben gâfil bulundum, gelen peygamberlerin emirlerini dinlemedim, şeriata geçiş yok dedim. Nefsime uydum. **“Rabbim, lütfen beni (dünyaya) geri döndür!”** diye feryat edecekler. Cenâb-ı Hakk, onların seslerini bile kabul etmeyecek. Ama bunlar hayalde yaşıyor. Dünya hayali, dünya sevgisi, dünya muhabbeti gönüllerini sarmış. Allah sevgisi yok. Peygamber sevgisi yok ve gönüllerinde iman yok. Böyle bir insan bu kervana katılır mı hiç!?

Allah'ın nizâmı, Allah'ın kuralları insanların bir arada, huzur içinde yaşamaları için gelmiştir. Yeryüzüne peygamberler bunun için gelmiştir. Ama insanların çoğu Allah'ın dinini, onun nizamını kabul etmiyor. Onları eskilerin sözlerini söyleyen biri olarak görüyor ve inkâr ediyorlar. Firavun da inkâr etti, Nemrut da inkâr etti, Ebu Cehil de inkâr etti. Ama sonunda hepsinin tacı tahtı yerle bir oldu. Onların naralarının çınladığı yerlerde, şimdi Müslümanlar tavaf ediyor, “*Lebbeyk allahümme lebbeyk*” sesleri yükseliyor. Hani Ebu Cehil? Görüyor musunuz?

Bizi can kulağıyla dinleyen kardeşlerimiz! Uyanmamız lâzım. Silkinmemiz lâzım. Basiretlerimizi açmaya çalışmamız lâzım. Ne yapıyoruz? Nereye gidiyoruz? Nereye kadar gideceğiz? Varacağımız yer neresi? Bunu düşünmemiz lazım.

**Mürîdin
yaptığı ibadet ve
taatler, ruhu için
gıda şekline gelerek
kendisini günahlardan
sakındırmalıdır.
Ahlakını ve ruhunu
terbiye edebilmelidir.**

EŞŞEYH ESSEYYİD HACI HÂFIZ
MUSTAFA UZGUR (ÖZGÜR)
HOCAEFENDİ (k.s.)

Kaynak:
Hakk'a Giden Yolda Yürümek-2 Syf.58

Muhîblikten Mürîdliğe Yolculuk...

Değerli Kardeşlerim.
Kıymetli Müslümanlar.

Allah yolunda,
O'nun rızası için gayret eden
biz ahiret yolcuları sonu ölümle
bitecek olan bu dünyada, ölümün de
ne zaman bizi bulacağı hakkında
bilgi sahibi olmadığımız için bu
yolda her zaman temkinli ve tedbirli
gitmemiz gerekiyor.
Sürekli ve her konuda bir teyakkuz
halinde olmamız lazım.

Bizler zannediyoruz ki; Tasavvuf ve Tarikat yolları herkes için keyfe keder, canların istediği zaman gidip tabî olabileceği, talep edebileceği sıradan bir yoldur. Oysaki Tasavvuf, tarih boyunca bütün şer'i ilimlerin tamamlanması sonucunda yani birçok kapıdan geçtikten sonra, bir çok mesafe kat ettikten sonra, bu yoldaki sâlikin her hali ve tavrı ile olgunluğa ulaşması için son merhale olarak girebileceği bir kapıdır. Tasavvuf, insanın yaşadığı hayatının tahlilini yapacağı, inceden inceye gözden geçireceği ve İslam'ın özünden olmayan her şeyi özenle eleyerek kendini âhirete hazırladığı **“Son Durak”** olarak hep görülmüştür. Ancak geçmişte bu bilinç ile kullanılan Tasavvuf sistemi, günümüzde sıradanlaştırılmış bir şekilde, birçok yerde önemi kaybettirilmeye çalışılarak, inkar edilebilecek bir hale getirilmiştir.

Bundan iki üç asır önce bir kişi bir tarikatta, bir tasavvuf yoluna girmeye kalkıştığı zaman ona; **“Dur bakalım şimdi böyle bir yola niyet ettin ancak bu birden bire girilecek, ha diyince kât edilebilecek bir yol değil. Senin ilk önce Şu şu şu... merhalelerden geçerek, şeriat ilimlerini okuyup, ifrattan tefrite her türlü hurâfeden kendini arındırman lazım.”** denilirdi.

Günümüze gelindiğinde, yani son birkaç asırdır tasavvuf denildiği zaman, insanların bir Mürşide yani bir Şeyh efendiye giderek **“Benders almak istiyorum.”** talebinde bulunduğu ve böylece çok kolay bir şekilde tarikata girilebilen, Sen artık tasavvuf ehlisin. Sen artık Mürîd oldun denilecek bir hale getirilerek, sadeleştirildi. Oysaki bizim bundan 3-4 asır önceki bir tasavvuf kapısına gidip de mürid olabilmemiz için dediğimiz gibi birçok mertebe ve birçok kapılardan geçmemiz gerekiyordu.

Bunun karşısında hemen akla **“Şimdi hocam. Bizim tasavvufa intisabımız kabul olmadı mı? Bizler mürîd değil miyiz?”** sorusu gelebilir. Olmaz olur mu hiç. **Allah'a ibadet, Allah'a amelin sonucu boş olur mu?** Allah **-Celle Celalühû-** kendi yolunda hafif bir adım atana Ben bir arşın gelirim diyor. Bana yürüyerek gelene koşarak yaklaşım buyuruyor. Ancak günümüzde tarikatların uyguladığı usulün ve adabın, eskiden olduğu gibi kat'i ve keskin uygulandığını söyleyebilmek gerçekten çok zor.

Peki o zaman biz ne yapacağız? Bu adabın dışında yaşıyorsak, bu usulü adabı tam layığı ile uygulayamıyor, hayatımıza tatbik edemiyorsak ya da bugün şartlarında bu pek mümkün değilse *Ne yapacağız?* Evet, o zaman Mürîd olduğumuzu iddia etmek yerine Muhîb (bu yolları ve başındaki kişileri seven) olmayı tercih edeceğiz. Yani sevmeyi tercih edeceğiz. Peki *Kimleri seveceğiz?* Geçmişte yaşayan gerçek tasavvuf erbaplarını, bu yollarda yaşamını sürdürmüş tasavvuf erbaplarına Muhîb olacağız. Yani onları seveceğiz, Onların sevgilisi olmaya çalışacağız. İşte bizim uygulamaya çalıştığımız da bu olmalıdır.

Çünkü bundan 600-700 sene önce Hacı Bayram Velîlerin, Akşemseddin'lerin, Aziz Mahmud Hüdâî Hazretlerinin Tasavvuf ve Tarikat kapılarına gitseydik, sizin tarikatınıza girmek istiyorum sizlere Mürîd olmak istiyorum deseydik acaba hangi yollardan, meşakkât ve zorluklardan geçmemiz gerekirdi. Evet, onlar hangi kapılardan hangi mertebelerden geçmişse bizim de o yollardan geçmemiz gerekirdi ki Mürîd olmaya layık olabilelim.

Hocam, o zamanın şartlarında herkes böyle zor ve meşakkatli yollardan geçiyor muydu? diyebiliriz. Her devirde Allah dostlarının muhibleri vardı. Ancak Muhiblik ayrı Müritlik ayrı idi. O zaman da Hacı Bayram Veli Hazretleri'nin sohbetine gelip camileri mescidleri dolduran, dergâhları dolduran kişi sayısı çoktu fakat Mürit olmak apayrı bir şeydi. Mürîd olmak ayrı bir yoldan geçiyordu. Bugün de bizim bu gerçeği bilmemiz lazım.

Bu gerçeği ifade etmekteki gayemiz günümüzde Mürîd olduğunu iddia eden pek çok sâlikin, bu yolun Muhibbi olduğu gerçeğini bilmemizdir. Yani bizler Müritliğin gereğini yapamadığımız halde her zaman Müritlikten elde edilebilecek kıymetin karşılığını istiyoruz. Tasavvuf kitaplarını karıştırdığımızda tarihte yaşamış olan Allah dostlarının müritlerinin yaşantılarına incelediğimizde, onların yaşamış oldukları manevi halleri yaşamak istiyoruz.

Bizlerin durumunun misali bir çocuğun okulda yaşına ve ilmine göre bir sınıfta eğitim görmesini fakat kendisiyle hiç alakası olmayan daha iyi bir okulda, üst sınıfların derslerini görmek istemesi ve oradaki o derslerin manasını anlamak için uğraşmasına benziyor. *Bu kişinin bu dersleri anlaması ve sınavlarını geçebilmesi mümkün mü?* Tabi ki böyle bir durum mümkün olmuyor.

Peki, biz muhiblik yolundan giderek müritlik yoluna çıkabilir miyiz? Evet Çıkarız. Muhib yolundan yani sevgi yolundan giderek Mürit olma yoluna ulaşılabilir. Ancak gereklerini yapmamız gerek. Mesela eskiden tasavvuf ve tarikat yoluna ilk girdiğin zaman derlermiş ki sürekli burada *Uyanık* halde olmalısın. Teyakkuz halinde olacaksın. *Neye karşı?* Nefse karşı. *Neye karşı?* Şeytanın bütün oyunlarına ve tuzaklarına karşı uyanık olacaksın. Bu uyanıklık sadece bâtinî gönül uyanıklığı olarak değil, bedeninde uyanık olacak. Mürîd olacaksın ya öyle 8 saat 10 saat yatarak günde 3-4 öğün yemek yiyerek Mürîd olunmuyormuş. Az yiyeceksin. Az uyuyacaksın. Az konuşacaksın. Tasavvuf kapısından girdiğin zaman bunlardan fedakarlık edeceksin.

Niçin mürît olamıyoruz? Çünkü biz müritlik kapısından henüz daha girmiş değiliz. İşin yürüyüşü, sistemi, adabı, usulü bizim bugünkü halimiz ile uyuşmuyor.

Şimdi mürit olmak isteyen kendimize, nefsimize soracağız *Az konuşmak var mı bizlerde?* Yok maşallah, her konuda âlimiz. Bir yerde bir konu açılmaya dursun, o işin en uzmanı da olsa karşımızdaki konuşma fırsatı vermiyoruz. İnsanlarla konuşurken kişinin cümlesinin ikincisi gelmiyor. Alıyoruz ağzından lafı sürekli konuşan biz oluyoruz. Oysaki müridliğin ilk kapısı, ilk hırkası, ilk durağı Az konuşmaktır.

Daha Sonra *Az uyumayı gerçekleştirebiliyor muyuz?* Hocam, zaten fırsat olmuyor ki 7-8 saat uyumaya. İşten güçten, Dünya meşgalesinden Fırsat olmuyor uyumaya diyoruz. Tam da söylemek istediğimiz bu bizim fırsatımız yok ki biz Sûfi olalım, Tasavvuf yoluna girelim. Dünya meşguliyetleri mi dersin, Efendime söyleyeyim nefsimizin arzular mı dersin, Şeytanın vesveseleri mi dersin. Nereden açık bir kapı bulup Sûfilik kapısına gireceğiz. Eskiler nasıl yapıyormuş bu yola girenler. Kendilerini o yola vakf ediyorlarmış.

Bu kadar değerli ve bu kadar hassas olan bir ilim dalı Allah'a vasıl olma yolu olan Tasavvuf yolunu, biz bugün en hafif tabiriyle konuşacak olursak ne kadar sadeleştirmişiz değil mi?

Mürîd olmak için fikren, bedenen, ruhen, kalben kendini hazırlayacaksın. Bir müşîdin kapısına gidip makamına varıp kendini her türlü hazırlayacaksın. Muhib olmak kolaydır. **“Ben Hafız Mustafa Efendi Hazretlerini çok seviyorum”** diyebilirsin. Tamam, sen O'nun Muhibbisin, O'nu seviyorsun. Hepimiz çok seviyoruz. Fakat O'nun yolundan gitmek ayrı bir şey. O'na mürîd olmak ayrı bir şeydir. Bunu anlatmaya çalışıyoruz.

Mürîd olmak için gönlün rüzgar gülü gibi her esen yele dönmeyecek, pırpır etmeyecek, oynamayacak. Sabit kalacak... Yani tevekkül sahibi olacaksın. Yani tefekkür sahibi olacaksın. Yani teşekkür sahibi olacaksın. Bu Kapıdan girdikten sonra *Va'tesimû bihablillah* Allah'ın ipine sımsıkı sarılacaksın. Kur'an'a sarılacaksın, Sünneti Rasûlullah'a sarılacaksın, Tasavvufa ve takvaya sarılacaksın. Böyle bir yola girdiğini fark edeceksin.

Allah'ım Sevdiklerine karşı Sevgimizi çoğalt.

Ya Rabbi! Seni sevenleri sevmeyi bizlere nasip et. Ya Rabbi! Sana inanan, sana kulluk eden, senin yolunda insanları irşat edebilmek için vesile kıldığın, vazifelendirdiğin insanların sevgisini gönlümüze koy.

Ya Rabbi! O sevğiden bizleri mahrum etme. Ya Rabbi! Sana inanarak, sana teslim olarak yaşama gücünü bize ver. Her türlü sahte işlerden bizleri muhafaza eyle. Her türlü riyakarlıktan bizleri koru.

Ya Rabbi! sevmediğin kapılardan bizleri uzak tut.

Mürşidlerin vermiş oldukları Virdlerin Kur'an ve Sünnete Uygunluğu

Tasavvuf ilimine yönelik zâhir uleması tarafından yapılan çokca eleştiri vardır, bunlardan bir tanesi “*Tasavvufda ki yapılan ibadetlerinin Peygamber Efendimiz (sav) döneminde görülmediğine*” dairdir. Bizlerde hadisleri temel olarak bu konuyu açmak istiyoruz. Genel olarak yapılan eleştiriler; Peygamber Efendimiz’in kimseye Bâtını (kapalı, gizli) bir ilim vermediğine ve Allah’ı zikirlerde; şekil ve belirli bir sıralamanın olmadığını, sayının lüzumsuz olduğu yönündedir. Lâkin Peygamber Efendimiz, günde *yetmiş defa* diğer bir riva yette *yüz defa*¹ tevbe ettiğini ifade ederek zikirlerde belirli adetin varlığından bahseder.

Tarikatları idare eden Şeyh-Mürşidlerin tarikata yeni intisap etmiş müridlerine vermiş olduğu belirli esmâlar ve virdler vardır. Bu vird genele has olan bir günlük zikirdir, tabi bu virdler müridlerin talebine veya istitaatine göre verilen virdlerdir. Aynı zamanda şeyhin, yanlış virdi çeken dervişlerinin zikirlerini değiştirdiği, eksilttiği veya ilave ettiği de olur. Tabii ki mürşidlerinde kendilerine özel zikir ve esmaları bulunur.

Biz tüm bu başlıkları ele alarak makalemizi çeşitli başlıklar altında topladık. Bu konudaki Hadis-i Şerifleri; *Peygambere hass virdler, genele hass virdler, talebe hass verilen virdler, istitaate hass virdler, olarak dört bölüme ayırdık*. Bu sayımızda Peygambere has virdler ve genele has virdleri aktarmaya çalışacağız. Burada kullandığımız hadislerin çoğu; Tasavvuf alanına çetin bir görüş ayrılığında bulunan ancak aynı zamanda Abdulkadir Geylani (k.s.)'nin muhibbi olan, İbn Teymiyye'nin kendi derlediği zikir kitabına aittir.

Öncelikle zikrin ve virdin ne olduğuna bakalım.

Zikir sözlükte konuşmak, anlatmak, ezberlemek, korumak, zayi etmemek, hatırlamak manalarına gelmektedir. Zikrin Kur'an'daki manalarını ise; Tevhîd, vahiy, Kur'an, dua etmek, rahmet, Allah'tan korkmak, anlatmak, haber, korumak, açıklama, beş vakit namaz, cuma namazı, uyarıda bulunmak şeklinde sıralayabilir.²

Mürîd, herhangi bir tarikata intisap ederken şeyhinin huzurunda tüm günahlarından Allah'a tövbe istiğfarda bulunur, dinde gayrete sarılacağına, artık dini ihсан boyutunda yaşayacağına ve verilen görevlere, sohbetlere katılacağına ve zikir derslerini yerine getireceğine dair Allah'a ve Rasullallah'a söz verir. Buradaki dikkat edilmesi gerek şey; müridin Allah ve Rasullallah'a söz vermesidir. Şeyhin huzurunda bu intisabın yapılması, manevi büyüklerin bereket ve feyizlerinden bir pay almaktır ve kişiyi Allah'a götüren yolda manevi rehberlik yapan rehberle biat etmektir.

Bu biat Kur'an ve sünnetten zerre kadar ayrılmamak anlamına gelir. Böylece kişide bir farkındalık oluşur, aynı kâbenin önünde tövbe etmek gibi. Nasıl ki kâbe insanın günahlarını çıkarmaya-cağı gibi Şeyhde günah çıkaramaz ama farkındalık oluşturur. Kişinin, **“Ben Allah'ın beytinde tövbe ettim artık birdaha aynı hataya düşmem”** demesine benzer.

Virdin anlamı ise *Su payı, ordu, gece ibadete ayrılan zaman dilimi, çok sayıda kuş anlamlarına gelir*. Kur'an'dan her gün rutin olarak bir cüz okumayı görev haline getirmek, belirli dua veya zikirleri günlük zaman aralıklarında yapmak, Sûfiyye büyükleri tarafından hazırlanan hususi dualar, Kur'an-ı Kerim ve hadis-i şeriflere dayanan günlük derslerdir.³

Kur'an'da üçyüze yakın zikirle alakalı âyet vardır. Bu âyetlerin hepsini verme imkânımız olmadığından, Peygamber Efendimizin hadislerinden bazıları ile konuyu incelemeye çalışacağız. Asıl gayemiz şeyhlerin verdiği zikir ve dersleri; Peygamberlerin, ashabına verdiği manevi eğitim metotlarında bulabilirmiyiz sorusuna cevap aramaktır.

Âyetler bir kısmında zikir şöyle geçmektedir.

*“Artık Beni zikrediniz ki Ben de sizi zikredeyim ve Bana şükrediniz, Bana nankörlükte bulunmayınız.”*⁴

*“Ey imân etmiş olanlar! Allah'ı çokça zikir ile zikrediniz.”*⁵

*“Onlar ki, ayakta iken de ve yanları üzerine yatarlarken de Allah Teâlâ'yı zikrederler ve göklerin ve yerin yaratılışı hakkında tefekkürde bulunurlar. İşte onlar şöylece tesbih ve niyazda bulunur dururlar: «Rabbimiz! Sen bunları boşuna yaratmadın, Sen münezzehsin, artık bizleri ateş azabından koru.”*⁶

*“Ve Rabbini içinden yalvararak ve korkarak yüksek olmayan birsesle sabah-akşam Rabbini zikretve gâfillerden olma.”*⁷

Bu âyetlerin hepsinde zikrin çokca yapılmasını, herhangi bir vakte tayin edilmediğini ve açıkca Allah katından kullarına bir emir olduğunu görebiliriz. Tabiki bazı ayetlerde gece namazı gibi zikrin belli vakitleri vardır ama Müslümandan genel olarak daimi zikir istenilmiştir.

Peygambere hass olan virdler

Peygamber Efendimiz (s.a.v.) kendisi cennetle müjdelendiği halde hiçbir zaman Allah'a olan ibadetlerden geri durmamıştır ve Âişe (r.a.) validemiz "*Kendine yaptığın zorluk yetmezmi?*" demesine cevaben "*Rabbime şükredici bir kul olmayayım mı?*" cevabını verir. Devamında Allahü Teâlâ, İsrâ suresinin 79'cu âyetinde Efendimize vaat ettiği *Makâm-ı Mahmûd* için geceleri teheccüd namazına kalkmasını emreder ve böylece reddedemeyecek kadar açık, bir namaz virdi Allah tarafından Hz. Peygamber (s.a.v.)'e tahsis edilmiştir. Bu namaz ona farz iken biz ümmetine ise nafilidir. Evet virdlerde "*onları yerine getireceğim*" sözü verildikten sonra kişiye vacip durumuna geçer bu sözü vermeyene nafilidir.

– Ebû Hureyre (r.a.)'dan riyaset olunduğuna göre, şöyle demiştir: Allah Rasûlü (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "*Vallahi, Ben Allah'a günde yetmiş defadan fazla tövbe ve istiğfar ederim.*"⁸

– Âmr (r.a.)'dan rivayet olunduğuna göre, şöyle demiştir: Muhakkakkı biz Allah Rasûlünün bir meclisinde, yüz defa şöyle söylediğini saydık: "*Rabbim! Beni affet ve tövbemi kabul et, şüphesizki sen tevbeleri çokca kabul eden ve çokca bağışlayansın.*"⁹

İnsan ruh ve bedenden
meydana gelmiştir. Beden nasıl gıdaya
muhtaçsa ruh da gıdaya muhtaçtır.
Ruhun gıdası zikrullahıdır. Ruh, zikirle
genişler. Ruh, zikirle ferahlığa kavuşur.
Ruh, zikirle bunalımdan kurtulur.

EŞŞEYH ESSEYYİD HACI HÂFİZ
MUSTAFA UZGUR (ÖZGÜR)
HOCAEFENDİ (k.s.)

– Âişe (r.a.)'dan rivayet olunduğuna göre, Nebî (s.a.v.), her gece, yatağına uzandığı zaman, avuçlarını birleştirir, sonra onlara, "*Kul huvellâhü ehad*", "*Kul eüzü birabbi'l-Felak*" ve "*Kul eüzü birabbi'l-Nâs*"'ı okur üflerdi. Sonra, avuçlarıyla, yüzünden ve başının üzerinden başlayarak, bedeninin güç yetirebildiği yerlerini meshederdi. Bunu, üç kere tekrar ederdi.¹⁰

Bu hadislerde ifade edildiği gibi Peygamber'de (s.a.v.) yapmış olduğu zikir ibadetlerinde belli bir sayı/adet ve vakit dahi gözeterek gerçekleştirmiştir. Zaten nedende olmasın ki? Nasıl ki bir doktor hastaya bir ilaç verirken falanca hapları günde şu kadar defa al diyerek reçeteyi yazıyor iken, neden manevi bir reçete olan ve böylece ruh sağlığımıza iyi gelen bu manevi ilaçları kontrolsüzce alalım?

Tasavvuf ehlinde sahih olan görüş şudurki kişi sayılı zikirle başlar ve seyr-u sülükün sonunda sayısız olan devamlı zikire geçer ama bu makama ulaşabilmek için önce bir alıştırmaya çalışmalıdır.

Genele hass Hadisler

Burada ümmetin geneline büyük mükâfatlara erişirmek için yapılan teşvikler vardır. Şeyhin yeni intisap etmiş müridlere verdiği başlangıç virdi gibi buradada sahabenin tümüne verilen ve herkes tarafından yapılabilen temel zikirler vardır. Tarikatlarda görülen azimet anlayışı, yani dinde fazilet bakımından yarışta bulunma anlayışını mürîde aşlamak ve yavaş yavaş tarîkatın cehd temposuna alıştırmak için, ilk olarak uygulaması kolay, sade virdler verilir. Bu zikirleri mürid belli başlı vakitlerde çeker. Bu olay, bir sporcunun antrenmanına benzer,sporcularda nezaman kaslar güçlenirse artık daha ağır yükler yüklenir. Mürîd ise ne kadar nefsini terbiye ederek gönlünü güçlendirirse marifeti o derece artar.

– Ebû Hureyre (r.a.)'dan rivayet olunduğuna göre, Nebi (s.a.v.), şöyle buyurmuştur: "*Bir günde, yüz kere, 'Lâ ilâhe illallâhu vahdehu lâşerîke leh, lehu'l mülkü ve lehu'l hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr.*' diyen kimse, on köle azad emtiş sevabı kazanmıştır. Kendisi için yüz hasene yazılır ve yüz günahı silinir. Bu sözleri, akşam oluncaya değin gün boyu, onu şeytandan koruyan bir kalkan olur. Bu sözleri ondan daha fazla söyleyen kimse müstesna, hiç kimse ondan daha faziletli bir şey getirmemiştir."

1-Buhâri, Daavât, 3.

2-İsmail Karagöz, Kur'an'da Zikir Kavramı ve Allah'ı Zikri, s.15-24.

3-Ethem Cebecioğlu, Tasavvuf terimleri ve deyimleri sözlüğü, s. 527.

– Abdullah b. Mes'ud (r.a.)'dan rivayet olduğuna göre, Nebî (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: isrâ gecesi, İbrahim (a.s.) ile karşılaştım, şöyle dedi: "Ey Muhammed, ümmetine benden selâm söyle ve onlara haber ver ki, cennetin toprağı hoş, suyu, tatlıdır. Cennet, bir ovardır ve dikilmiş fidanı da, 'Sübhanallahi ve'l hamdü lillahi ve la ilahe illallahü vallahü ekber.' sözleridir." ¹² Hadisde anlatıldığı üzere kişi cennetini amelleri ile süsler.

– Enes b. Mâlik (r.a.)'dan rivayet olduğuna göre, şöyle demiştir: "Biz, gecede yetmiş defa, bağışlanmayı dilemekle (istiğfâr) emrolunduk." ¹³ Aslında bu hadisde ki emrolunduk lafzı peygamber tarafından verilen bir virdin var olduğuna dair yeterli ve kafi gelirdi ama biz yine diğer hadislere de bakalım.

– Ebû Hureyre (r.a.)'dan rivayet olduğuna göre, Allah Rasûlü (s.a.v.), şöyle buyurmuştur: "Her bir namazın ardından, otururken, otuz üç kere, "Sübhânallah" diyen, otuz üç kere, "Elhamdülillah" diyen, otuz üç kere, "Allahu Ekber" diyen ve 'Lâ ilâhe illallahü vahdehu lâşerîke leh, lehu'l mülkü ve lehu'l hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr.' diyerek, yüze tamamlayan kimsenin günahları bağışlanır. Günahları Deniz köpüğü kadar da olsa da." ¹⁴

Yine bu Hadisde de görüyoruz ki Peygamber (s.a.v.) belli bir sayı ifade ediyor ve aynı zamanda tüm Ashabına namazlardan sonra olan bu zikir virdini öğretiyor. Şimdiki gelecek olan hadis ise sayısız zikirden bahsediyor. Bu bir üst mertebe olan daimi zikir halidir.

– Sümeire bin Cündeb (r.a.)'dan dedi ki: "Rasullallah (s.a.v.) şöyle dedi: "En faziletli sözler dört tanedir: Subhanallah, ve Elhamdülillah, ve La ilahe illallah, ve Allah'u ekber." ¹⁵

Tarikatlarda ilk derslerde de bu hadisdeki gibi hamd, tespih ve tevhid dersleri verilir. Sonradan müridin gayreti üzere diğer esma'lara geçilir ve zikir dersleri artmaya başlar.

– Ebû Hureyre (r.a.) dedi ki: "Rasulallah(s.a.v.) şöyle buyurdu: "İki kelime vardır ki onlar dile kolay gelir, mizanda ağır basarlar, Rahman'a sevimlidirler, onlar Subhanallahi ve bi-Hamdihi, Subhanallahi'l azim." ¹⁶

– Saad b. Vakkas (r.a.) dedi ki: "Biz Rasulallah (s.a.v.)'in yanında iken şöyle dedi: "Sizden biriniz her gün bin sevap kazanmaktan acizmidir?" ordaki oturanlardan birisi ona hemen bir soru sordu: "Bizden birisi nasıl bin sevap kazanabilir?" dedi ki: "(Allah'ı tüm noksanlıklardan) yüz defa tespih eden kişiye bin sevap yazılır veya bin hatası silinir." ¹⁷

Gördüğünüz üzere farklı esmalar ve farklı adetleri esas alarak Allah Rasûlü (s.a.v.), Ashabına zikir dersleri öğretmiştir ve bunları çekmelerine teşvik'de bulunmuştur. Dikkatimizi çekmesi gereken nokta ise, her daim kısa ve az bir amel ile bolca mükafaata ulaşılacağını öğretmiştir önemli olan bu kısa yolu öğrenmek ve bu ilimle âmil olmaktır.

Tarikatlarda ki virdlerinde asıl amacı budur. Kişiyi kısa yoldan, sağa-sola sapmadan Allah sevgisine ulaştırmaktır. Bu yolun en kıyası ilim öğrenmek ve bu ilim ile amel etmektir. İslam Âlemi'nin en büyük sıkıntılardan bir tanesi ise, zahiri ilme vakıf olanların, ilimleri ile amel etmemesi ve çokca amel edenlerin ise zahir ilme önem vermemesidir. Oysa hakiki tasavvufun ilimsiz olmayacağını ve şeriattın, tasavvufun en önemli kaidesi olduğu tartışılmaz bir gerçektir. Şeriattan uzak bir tasavvuf batıldır. Mürid olduklarını söyleyenler bu gerçeği tam manası ile bilselerdi; bugün böyle Allah'ın kitabından ve Rasullallah'ın sünnetinden uzak bir tasavvuf anlayışı ile karşılaşmazdık.

Bilindiği üzere mürîd şeyhinden çektiği derslerin arttırılmasını isteyebilir. Şeyh genellikle müridine çekemeyeceyi zikir dersini vermez, yüklemmez. Çünkü bu yükümlülük altından kalkmak zor olursa kişi Allah ve Rasullallah'a verdiği sözünü tutamayacağı anlamına gelir.

4-Bakara 1/152.

5-Ahzab33/41.

6-Âli-imran 3/191.

7-A'raf 7/205.

8-El-Hatip El-Tebrizi, Mişkat'u-l Mesabih, cilt 2, Buhâri, hadis numarası 2323.

9-El-Hatip El-Tebrizi, Mişkat'u-l Mesabih, cilt 2, İmam Ahmed, Timizi,

Ebû Davûd ve İbn Mâce, hadis numarası 2352.

Sonuç olarak;

Yukarıda arz ettiğimiz hadislerde Peygamber Efendimizin (s.a.v.) Âşab- Kirâm'a belli başlı virdler verdiğini görüyoruz. Bu ifadelere bakarak rahatlıkla şunu söyleyebilir ki Tarikatlarda ki şeyhlerin verdikleri zikir dersleri Kur'an ve sünnette ifade edildiği şekildedir ve manevi eğitim denilen seyr-i sulûkün sahabe zamanında varlığına dair delildir. Ancak Tasavvufismi daha zuhur etmemiştir. Nasılkı bir çocuk doğar ve ismi daha konulmamıştır, Efendimizin ashâbı ile yaşadığı zühd hayatı var olmasına rağmen belirli bir döneme kadar tasavvuf ismi ile anılmamıştır. Şunu belirtmeliyiz ki bu virdler nafîle ibadetlerdir bu yüzden herkes tarafından uygulanmalı diye bir kaide yoktur, yani Rasullallah (s.a.v.) kimseyi herhangi bir virde zorlamazdı. Yalnız tavsiyede bulunurdu, kim ki dini, takva boyutunda yaşamak isterse bu tavsiyelere uyardı.

Kâdiri olsun Nakşi olsun her tarikatta zikirler genel itibaren Kur'an veya hadislerden alınmıştır. Şu kadarı varki her tarikat maneviyatta bir mezhep olarak düşünülürse, böylece her tarikatında bir manevi müctehidi olması gerekiyor. O, müctehid de Mürşid-i Kamil'lerdir, onlar Kur'an'dan ve hadislerden yola çıkarak belli başlı zikir derslerini uygulayarak tıpkı bir doktor gibi müridlerin nefis ve ruh hastalıklarına ilaçlar yazar ve onları böylece tedavi ederlerdi. Kiminin hastalığı daha az, belki bir başağrısı kadar, kiminin ise daha ağır, buna göre ilaç reçetesi verilir ve hasta tedavi edilir. Seyr-i sulûkte olan müridlerin dersleri makamlarına göre değişiklik arz eder, tıpkı Rasullallah (s.a.v.)'in Hz. Ebubekir (r.a.) efendimize verdiği virdin diğer sahabelere verilen virdin farklılığı gibi. Çünkü bunun yanı sıra kişinin istitaatine de dikkat edilerek evradlar verilir. Böylelikle tarikat şeyhleri, Peygamberin (s.a.v.) manevi eğitici rolünü üstlenirler ve hadiste buyrulduğu gibi peygamberin varisleri olurlar. Varis hiç bir zaman miras bırakanın aynısı olamaz ama varis onun mirasından pay alır. Peygamberler mal-mülk miras bırakmazlar, ilim bırakırlar bu ilmin hem zahiri hemde hikmet yönü vardır zahir uleması zahir ilimden pay alırlar iken, mürşidi kamiller hem zahiri ilimden hemde hikmet ilminden pay alırlar. Çünkü hikmet ilminden pay alabilmek ancak şeriat ilmine vakıf olmakla mümkündür.

10-Ibn-i Teymiyye, Kur'an ve Sünnette Dua ve Zikir, Buhari ve Müslim, hadis numarası 30.

11-Ibn-i Teymiyye, Kur'an ve Sünnette Dua ve Zikir, Buhari ve Müslim, hadis numarası 6.

12-Ibn-i Teymiyye, Kur'an ve Sünnette Dua ve Zikir, Tirmizi "Hasen", hadis numarası 15.

13-Ibn-i Teymiyye, Kur'an ve Sünnette Dua ve Zikir, İbn Sinni ve Nevevi, hadis numarası 46.

14-Ibn-i Teymiyye, Kur'an ve Sünnette Dua ve Zikir, Buhari Müslim, hadis numarası 110.

15-El-Hatip El-Tebrizi, Mişkât'u-l Mesabih, cilt 2, Müslim, hadis numarası 2294.

16-El-Hatip El-Tebrizi, Mişkât'u-l Mesabih, cilt 2, Buhari, Müslim, hadis numarası 2298.

17-El-Hatip El-Tebrizi, Mişkât'u-l Mesabih, cilt 2, Müslim, hadis numarası 2299.

Dr. MUSTAFAGÜRBÜZ

SAĞLIĞI VE HASTALIKLARI

Ankara-Mamak Aile Sağlığı Merkezi Aile Hekimi

Gözlerimiz dünyaya açılan kapımızdır; kalbimizin aynası olarak tabir edilen nur kaynağı ve sözcüklere dökülemeyen bakışların odak noktası. Bu denli önemli olan gözle ilgili olarak Yüce Rabbimizin ayeti kerimeleri ve onun sevgili peygamberi Hz. Muhammed'in (s.a.v.) hadisi şerifleri, bu nur kaynağını müminlerin nazarında çok daha anlamlı kılar.

Bu ayeti kerimelerden birinde gerçeği algılamak istemeyenlere Rabbimiz tarafından perde indirilmesi hakkında Allah (c.c.) şöyle buyurur:

“Allah, onların (inkârcı niyet ve eylemlerinden dolayı) kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. Gözlerine de (ilâhî hakikatlere karşı) perde inmiştir. Ve onlar için büyük bir azap vardır.”¹

Mümin olan kulun, kendisinin Allah'ın (c.c.) bir halifesi olduğunun şuuruna vararak bakışlarını helal olan şeylere çevirmesi gerekir. Bununla ilgili olarak Allah(c.c.) müminleri şöyle uyarmaktadır:

“Mü'minlere söyle: “Gözlerini (harama çevirmekten) kaçındırınsınlar ve ırzlarını korusunlar. Bu, onlar için daha temizdir. Gerçekten Allah, yaptıklarından haberdardır.”²

Bizlere nimet olarak verdiği gözlerimizle, yarattığı şeyleri temaşa edip tefekkür etmemiz gerektiğini Rabbimiz, şu ayeti kerimesinde bildirmektedir:

“Yedi göğü birbiriyle uyum içinde yaratan O'dur. Rahmân'ın yaratmasında hiçbir uygunsuzluk ve düzensizlik göremezsin. Gözünü çevir de bak! (Orada) hiçbir çatlak ve kusur görebilir misin?

Sonra gözü(nü), tekrar tekrar çevir. O göz (aradığı kusuru bulamayıp) yorgun ve eli boş olarak sana döner; artık aciz kalmıştır.”³

Gözlerdeki hain bakışların insanı ne kadar etkilediğiyle ilgili olarak Yüce Rabbimiz (c.c.) Kur'an-ı Keriminde şu hususu bildirir:

“Doğrusu o küfre sapanlar, (Kur'an'ı) işittikleri zaman, az kalsın seni, gözleri(nin çarpıcı bakışları) ile yıkacaklardı. Ayrıca (hasetlerinden), 'O delinin biridir!' diyorlardı.”⁴

Allah'ın (c.c.) yüce kitabında gözle ilgili olarak biz müminlere indirdiği ayeti kerimelerin yanı sıra sevgili Peygamberimiz de(s.a.v) bu konuda hadisi şerifler îrad etmiştir. Bu hadisi şeriflerden birinde Peygamberimiz (s.a.v) şöyle buyurmaktadır:

“Üç kişinin gözünü cehennem ateşi yakmaz: Allah yolunda kaybedilen göz, Allah yolunda nöbet bekliyerek geceleyen göz, Allah korkusundan yaş akıtan göz.”⁵

Mümin, her zaman gözünün nurunu artırmaya çalışmalıdır. Bunun için ne yapması gerektiğiyle ilgili olarak Hz. Enes (ra), Rasûlullâh'ın (s.a.v) şöyle buyurduğunu nakletmiştir: **“Namaz gözümün nuru kılındı.”**⁶

1-Bakara Sûresi, 7.ayet 2-Nur sûresi: 30.ayet 3-Mülk Sûresi: 3-4.ayetler 4-Kalem Sûresi:51.ayet 5- Hz. EbûHüreyre (r.a.) Ramuzul-Ehadis 6- Ahmed, III/128, 199, 285; Nesâî, İşretu'n-Nisâ, I.

Yukarıdaki ayet ve hadisi şeriflerden anlıyoruz ki tüm varlıklar için bu denli önemli olan göz nimeti, aynı ölçüde maddi ve manevi zararlardan korunmalıdır. Bedenimizin her uzvunda olduğu gibi, gözümüzü de hastalıklardan koruma, ya da hastalıkların erken teşhisi konusunda birtakım tedbirler almamız gereklidir.

Hastalıkların erken teşhisi ilerde oluşacak ciddi durumların önceden tedavisi için çok önemlidir. Göz ile ilgili bir probleminiz olmasa dahi yılda bir kez göz doktoruna gitmeniz gerekir. Kronik ve vücudun tüm sistemini etkileyen bir hastalık, gözde tahribatlara sebep olmaktadır.

Göz hastalıklarının belirtisi, yanma, çapaklanma, batma, gözde kızarıklık, uzak ve yakın görmenin bozulması olabilir. Gözde görülen önemsiz bir belirti göz hastalıklarının ya da ciddi bir hastalığın ilk habercisi olabilir.

En sık görülen göz hastalıkları şöyle sıralanabilir:

Görme kusurları: Uzağı görememe (hipermetropi), yakını görememe (hipermetropi), gözün yatay ya da dikey kırıcıların farklı olması (astigmatizma), yaşa bağlı yakını görememe (presbiyopi) görme kusurları arasındadır. Bu şekildeki gözün kırma kusurlarının tedavisinde uygun gözlük ve lens kullanılır ya da bu kusurlar lazer tedavisiyle düzeltilebilir.

Katarakt: Gözün içinde ki doğal merceğin saydamlığın kaybetmesidir. Işığa duyarlılığın artması, gece görüşün bozulması, renklerde soluklaşma ve ağrısız görme kaybı en

sık görülen belirtilerdir. Genellikle yaşlılarda görülür. Tedavisi ameliyattır.

Glokom: Göz tansiyonu olarak bilinen, göz içi basıncın yükselmesi sonucunda ortaya çıkan hastalıktır. Baş ağrısı, şiddetli göz ağrısı, görmenin bozulması, bulantı ve kusma, bu hastalığın en sık görülen belirtileridir. Tedavisinde göz damlaları kullanılır. İleride görme kayıplarını önlemek için ameliyat uygulanır.

Şaşılık: Bir noktaya bakarken gözlerin paralellik durumunun bozulmasıdır. Tedavisi ameliyattır.

Göz kapağı hastalıkları: Kirpik iltihabı ve arpacık en sık görülen türlerdir. Tedavilerinde topikal antibiyotik damlalar kullanılır.

Konjonktivitler: Gözün beyaz kısmını kaplayan ince zarın iltihaplanması şeklinde ortaya çıkan göz hastalıklarıdır. Bakteriyel olanların tedavisinde topikal antibakteriyel damlalar kullanılır. Alerjik konjonktivit göze gelen toz, polen ya da toksik maddelere karşı oluşmaktadır. Aile öyküsü olan alerjik rinit, astım ve atopik dermatit gibi hastalıklarla birlikte görülebilir. Gözlerde kızarıklık, yanma, batma, göz kapaklarında şişlik, sulanma ve ışık hassasiyeti vardır. Tedavide temel prensip, alerjiye neden olan etkenden uzak durmaktır. İlaç tedavisinde antihistaminikli ve kortizonlu göz damlaları kullanılır. Damlaları bir uzman tavsiyesinde kullanmak gerekir. Önlem olarak çok uzun süre açık havada bulunmamalı, odaklanmayı gerektiren durumlarda uzun süre kalmamalı, güneş gözlüğü kullanmalı ve kaşıntı fazla ise soğuk su ile yıkamalıdır.

göz hastalıklarından
korunmak için

Ne Yapmak Gerekir?

Öncelikle gözleri güneşin zararlı ışıkların korumak önemlidir. Bunun için koyu kahverengi gözlük kullanılmalıdır. Ultraviyole ışığından koruyan gözlükler tercih edilmeli ve gözlükler yüze tam olarak oturmalıdır. 7 yaşından küçük çocuklarda renk tonlarını ayırt etme yetenekleri daha az olduğundan koyu renkli gözlükler renk algısını bozar. Şapkalar kullanılmalı ya da gözler, güneşe çok fazla maruz bırakılmamalıdır.

Gözlerde tahriş söz konusu olduğunda bol su ile yıkamalı, gözler ovuşturulmamalıdır. Tahriş geçmiyorsa enfeksiyona neden olacağından bir uzmana görünmek gerekir.

Havuz suları kimi zaman gözde alerjik ve toksik reaksiyona neden olacağından deniz gözlüğü takmak gerekir.

Göz Sağlığı İçin Beslenmede Nelere Dikkat Etmek Gerekir?

Göz sağlığı için A, E, C, B2 vitaminleri, omega 3 ve 6 yağ asitleri, çinko ve magnezyum gibi mineralleri içeren besinlerin düzenli olarak almak gerekir. A vitaminindeki öncül maddesi beta karotendir. Karaciğerde depo halde bulunur ihtiyaç halinde A vitaminine dönüşür. Antioksidan olup vücutta serbest radikallerle savaşır.

Rodopsin, gözde bulunan ve karanlıkta görmeyi sağlayan proteindir. Beta karoten, A vitaminine dönüştükten sonra rodopsine çevirilerek az ışıklı ortamlarda görmeye yardımcı olur.

Beta karoten, sebze ve meyvelerde bol miktarda bulunur. Bunlar; havuç, kabak, kayısı, dolmalık biber, domates, karpuz, ıspanak, lahana, kavun, brokoli, şeftalidir.

Somon, palamut, keten tohum yağı, ceviz gibi besinlerde çok miktarda bulunan omega 3 yağ asitleri, makula dejenerasyonu ve göz kuruluğunu önlemeye yardımcıdır.

Kırmızı ve yeşil biber, kara lahana, brokoli ve portakal gibi besinlerde bulunan C vitamini, katarakt riskini azaltır ve gözün sinir damarlarında oluşan hasarın giderilmesini sağlar.

Süt ve süt ürünleri, baklagiller, et, karaciğerde bulunan B2 vitamini, gözlerde yanma, ışığa karşı hassasiyet ve katarakt oluşumunu önler.

Ceviz, badem, kırmızı et, tahıllar, lahana ve ay çekirdeği, Çinko minerali içeren besinlerdir. Bu besinlerle vücuda alınan Çinko, gözlerin daha iyi görmesine yardımcı olur.

E vitamini içeren yeşil yapraklı sebzeler, ceviz, et, zeytinyağı, tereyağı gibi besinler, gözdeki zehirli maddelerin atılmasını sağlar. Kuru yemişlerde, kuru baklagillerde, peynir, yoğurt, soğan, incir ve pırasada bulunan magnezyum, şeker hastalığının gözde oluşturduğu tahribatın önler.

Günümüzde görme kusurlarının tedavisinde kullanılan ve birtakım egzersizleri içeren yöntemler ve terapi türleri de söz konusudur. Yazımızda bu yöntemlerden Bates Yöntemine yer vereceğiz.

BATES YÖNTEMİ

Bu yöntem, uzak görememe (hipermetrop), yakın görememe (miyop) ve astigmatlık gibi göz sorunlarının tedavisi için göz egzersizlerini içerir.

Bu yöntem, 1860-1931 yıllarında yaşamış olan göz doktoru William H. Bates tarafından geliştirilmiştir. Göz egzersizlerini içeren Bates Yönteminde amaç, göz kaslarını güçlendirip eğiterek, fizyolojik ve psikolojik sorunları ortadan kaldırarak görme yeteneğini ve gücünü yeniden kazandırmaktır.

William H. Bates, gözlerin odaklanmasında göz merceğinden ziyade, gözü çevreleyen kasların olduğunu belirtmiştir. Göz yorgunluğunun görüş alanını etkilediğini savunarak gözlerin daha iyi görmesi için göz kaslarının dinlendirilmesi ve egzersiz yapılması gerektiğini ifade etmiştir. Bu yönüme göre:

Gözlerinize ilgili çalışmaları yaparken gözlüklerinizi ya da lenslerinizi çıkarın. Kendinizi huzurlu ve rahat hissedeceğiniz bir ortama geçin. Hiçbir şeyin dikkatinizi dağıtmasına izin vermeyin. 2-3 hafta süren bu çalışma boyunca göz kusurunuz çok fazla değilse mümkün olduğu kadar önemli durumlar hariç gözlük takmayın. Betas Yönteminin egzersizleri şunlardır:

1-Hidroterapi (Su terapisi)

Bu egzersizde amaç, gözlerde atılamayan ve biriken zararlı maddelerin vücudun boşaltım sistemine geçmesini ve gözün dışındaki faydalı besinlerin göze geçmesini sağlamaktır. Bu sayede gözlerde oluşan gerilim ve stresi ortadan kaldırmak hedeflenir.

İki adet cam kap alın ve birine soğuk diğerini sıcak su doldurun. Suların ne çok soğuk nede çok sıcak olmamasına dikkat edin. İki adet küçük havlu alıp birini soğuk diğerini sıcak su kabına daldırıp bekletin.

Beliniz ve boynunuz dik bir şekilde oturun ve sıcak su dolu kaptaki havluyu sıkıp düzleştirin. İki gözünüze gelecek şekilde baskı yapmadan yüzünüze koyun. Daha iyi gördüğünüzün hayalini kurun ve ılıklığı hissedin. 30 saniye bekleyin, daha sonra soğuk su içinde havluyu sıkıp düzleştirin ve gözlerinizin üzerine yerleştirin. Bu işlemi 5 kez tekrarlayın. Kuru bir havlu alarak göz çevresine hafif masaj yaparak yüzünüzü kurulayın. Gözlerinizde rahatlama ve ferahlığı hissedin.

2-Palming (Avuçlama) Çalışması

Vücudunuzun üst kısmını; boynunuzu, omuzlarınızı, kollarınızı ve ellerinizi gevşetin. Bir masanın önünde sandalyeye oturun. Masanın üstüne yastık koyun. Avuçlarınızı birbirine sürterek ısıtın ve yastığın üstüne dirseklerinizi koyun. Avuç içlerinizi hiç ışık almayacak şekilde gözlerinizin üzerine kapatın ve göz yuvalarına baskı yapmadan yarım ya da bir saat boyunca zihninizde tüm düşünceleri atıp derin derin nefes alarak karanlığı seyredin. Sonra ellerinizi indirip belli bir süre gözleriniz kapalı kaldıktan sonra açın ve etrafı seyredin.

3-Güneşi Seyretme

Palming çalışması yaptıktan sonra evinizin balkonuna ya da bahçesine geçin. Gözlerinizi kapatın ve yüzünüzü güneşe dönün. Bu çalışmayı, güneş ışınlarının dik geldiği 11:00-15:00 saatleri dışında yapın. Gözlerinizin kapalı halde sağ elinizi sağ gözünüzün üstüne koyun 2 dakika bekleyin sonra sol elinizi sol gözünüz üzerine koyun 2 dakika bekleyin. Daha sonra ellerini indirip bekleyin. Toplamda bu çalışma 5 dakikayı geçmemelidir. Bu çalışmada amaç, hem güneşteki yararlı ışınların gözlerinizi beslemesi hem de göz kaslarınızın gevşeyip kasılarak daha esnek hâle gelmesidir.

4-Göz Egzersizleri

a-Yakın ve uzağa bakma: Uzakta bir hedef belirleyin. Bu, bir ağaç ya da bir dağın zirvesi olabilir. Sol elinizle sol gözünüzü kapatıp, sağ elinizin baş parmağını başınızın hizasına getirin. Sağ gözünüzle bakın ve ona kadar sayın. Daha sonra, uzaktaki hedefinize bakın ve ona kadar sayın. Aynı işlemi sol gözünüz için de yapın. Bu egzersizi, sol ve sağ göz için 10 kez, her iki göz açıkken 10 kez yapın. Göz kaslarınız gevşeyip kasılarak esnek hale gelmeye başlayacak ve öncekine göre daha iyi görmeye başlayacaksınız.

b-Yukarı aşağı bakış: Beliniz ve boynunuz dik bir şekilde oturup her iki gözünüz açık durumdayken sadece gözlerinizle yukarı ve aşağı bakın. Bunu 10 kez yapın

c-Sağa sola bakış: Kafanızı oynatmadan sadece gözlerinizle sağ ve sola bakın. Bunu 10 kez yapın.

d- Kelebek egzersizi: Gözlerinizle alt sol köşe, üst sağ köşe, alt sağ köşe, üst sol köşelere bakın. Bunu 10 kez yapın. Gözlerinizi fazla zorlamayın. Eğer gözlerde ağrı olursa çalışmaya ara verebilirsiniz.

Bu egzersizleri yaparken gözlerinizde gerilim oluşturursanız görme yetinizin kötüleşmesine sebep olursunuz. Sakin, huzurlu ve mutlu bir şekilde egzersizleri yaparsanız daha çok faydasını görürsünüz.

Bates yönteminin egzersizlerini sırasıyla her gün bir kez yapın. 2-3 hafta içinde gözlerinizde düzelmeyi göreceksiniz.

Hâkim / ZAFER YAMAÇ

MEDİNE ANAYASASI

(MEDİNE VESİKASI)

Medine İslam Toplumunda, kardeşlik temeli üzerine bir dayanışma inşa edilmişti. Medine’de Müslümanlar dışında gayrimüslim, Araplar ve Yahudiler de yaşamaktaydı. Kabile ve aşiret mensubiyeti öne çıkmış olup siyasi bir birliktelik yoktu. Öncelikle Medine Anayasası’nın düzenlendiği dönemde Medine’deki siyasi yapı üzerinde durulmalı, anayasayı düzenlemeye zemin hazırlayan şartlar değerlendirilmelidir. Bu şekilde düzenlenen anayasanın içeriği ve tarihi öneminin daha doğru bir şekilde kavranması mümkün olabilir.

I. Medine’deki Siyasi Yapı

Medine’de Evs ve Hazrec adıyla öne çıkan iki kabile arasında süre gelen anlaşmazlıklar mevcuttu. Benî Kaynuka, Benî Kureyza ve Benî Nadir adıyla bilinen Yahudi aşiretleri vardı. Ayrıca Medine’de az sayıda Hristiyan yaşamaktaydı.

Yahudiler Evs ve Hazrec kabileleri arasındaki itilaflarda bu kabilelerden birisinin yanında yer alıyorlardı. Doğrudan müdahil olmuyorlardı. Kabileler arasında devam eden kan davaları düşmanlığın en önemli nedeniydi. Bu sebeple Medine’de siyasi istikrar ve merkezi bir otorite yoktu.

Hz. Peygamber (sav.) Medine’de Müslüman olmayan unsurlara karşı düşmanca bir tutum izlemedi. Aksine bunlarla komşuluk ilişkilerini yapıcı bir biçimde düzenlemeye çalıştı. Mevcut durum dikkate alındığında Medine’de toplumsal hayatı düzenleyecek eğitim, askerlik, adalet ve maliye gibi alanlarda kurallar vaaz edilmesi gerekiyordu. Bu şekilde Medine’de bir şehir devleti kurulması gerekliliği ortaya çıkmış oldu. Ayrıca Mekkeli müşriklerin Medine’ye saldırı düzenleyeceklerine dair Medinelilere mektup göndermeleri Müslümanlar ve Medine şehri için bir güvenlik problemi olabileceğini gösteriyordu. Medine nüfusu 10.000 civarında olup nüfusun 1500 kadarını Müslümanlar oluştuyordu.

Medine Anayasası ile Ensar ve Muhacir arasındaki dayanışma kuvvetlendirilerek Müslümanlar hukuki güvence altına alınmak istenmiştir. Kureyşli müşriklerle Medine’deki müşrik ve Yahudilerin Müslümanlara karşı iş birliğine engel olunmaya ve Medine’ye dışarıda gelecek saldırılara karşı şehirde yaşayan unsurların birlikte hareket etmeleri amaçlanmıştır.

Hicretin birinci yılında Hz. Peygamber (sav.) önderliğinde Enes (r.a) ın evinde toplanılmış ve Medine Şehir Devleti’nin kurulması kararlaştırılarak devletin anayasası kaleme alınmıştır.

II. Medine Anayasası'nın Önemi

Kaynaklarda “*Medine Anayasası*”, “*Medine Vesikası*” ve “*Medine Sözleşmesi*” şeklinde adlandırılmıştır. Oryantalist Oulius Wellhous 47 madde olarak incelemiş ancak hukuk metodolojisine uygun olarak ilk defa Prof. Dr. Muhammed Hamidullah tarafından 52 madde olarak incelenmiştir. Çeşitli metinlerde kitab, sahife, muvadaa ve muahede olarak da adlandırılmaktadır. 1-23. maddeler Müslümanlarla ilgilidir. Yahudiler daha sonra bu anayasayı kabul etmiş olup 24-47. maddeler Yahudilerle ilgilidir.

Günümüzde anayasa kavramı genel olarak; devletin temel organlarının kuruluş ve işleyişini belirleyen ve bireylerin temel hak ve özgürlüklerini düzenleyen temel kurallar bütünü şeklinde tanımlanmaktadır.

Medine Anayasası, yeryüzünde uygulamaya konulmuş ilk yazılı anayasa ve ilk İslam devletinin anayasasıdır.¹

Çağdaş anayasaların özellikleri dikkate alınarak Medine Anayasası'nın şekli ve maddi anlamda anayasa olup olmadığı tartışması yapılmaktadır. Söz konusu anayasanın içeriği, düzenlenen kurallar bütünü, dönemin şartları, Medine'deki sosyal hayat, siyasi yapı ve Allah Rasûlü'nün Medine'deki konumu dikkate alınmadan belki de göz ardı edilerek böyle bir tartışmaya girmek pratikte bir fayda sağlamayacaktır.

Anayasanın içeriği bir bütün olarak değerlendirildiğinde Hz. Peygamberin (sav.) Müslümanlar sayıca az olmasına rağmen gayrimüslim Araplar ve Yahudiler tarafından otoritesinin tanınması ve bu farklı unsurları ortak paydalar etrafında toplaması stratejik bir başarıdır.

Yahudiler içinde buldukları şartlar nedeniyle bu anayasaya uyacaklarına dair söz vermişlerdi. Anayasa, farklı zamanlarda Yahudi kabileleriyle maddeler eklenerek düzenlenmiştir. Yahudiler zor şartlar altında olduklarından bu maddeleri kabul etmek zorunda kalmışlardır. Bu bakımdan bu anayasa Müslümanların idareleri altındaki gayrimüslimlere nasıl davranılacağını gösteren bir örnek teşkil etmektedir.²

1-Muhammed Hamidullah, İslam Peygamberi, s.167

2-Medine Vesikası'nın Sosyolojik Analizi, Marmara Ü, Sosyal Bilimler Ens., YL Tezi, s.2-3

Medine Anayasası'nın tam metni şöyledir:

1. Bu kitap, Resulullah (AS) Muhammed tarafından Kureyşli ve Yesribli müminler ve bunlara tâbi olanlar ve onlarla beraber cihad edenler için düzenlenmiştir.
2. Vesikayı imzalayanlar diğer insanlardan ayrı bir ümmet oluştururlar.
3. Kureyşli muhacirler kan diyetlerini kendi aralarında paylaşarak ödeyecekler ve savaş esirlerinin fidyesini (kurtulmalık bedeli) müminler arasındaki mâkul esaslara göre ödeyeceklerdir.
4. Benü Avflar da daha önce olduğu gibi kan diyetini kendi aralarında paylaşarak ödeyecekler ve her taife savaş esirlerinin fidyesini (kurtulmalık bedeli) müminler arasındaki mâkul esaslara göre ödeyeceklerdir.
5. Aynı şekilde Hârisoğulları da daha önce olduğu gibi kan diyetini kendi aralarında paylaşarak ödeyecekler ve her taife savaş esirlerinin fidyesini (kurtulmalık bedeli) müminler arasındaki mâkul esaslara göre ödeyeceklerdir.
6. Benü Sâideler de daha önce olduğu gibi kan diyetini kendi aralarında paylaşarak ödeyecekler ve her taife savaş esirlerinin fidyesini (kurtulmalık bedeli) müminler arasındaki mâkul esaslara göre ödeyeceklerdir.
7. Benü Cüşemler de evvelce uygulandığı gibi kan diyetini kendi aralarında paylaşarak ödeyecekler ve her taife savaş esirlerinin fidyesini (kurtulmalık bedeli) müminler arasındaki mâkul esaslara göre ödeyeceklerdir.
8. Benü Neccârlar da eskisi gibi kan diyetini kendi aralarında paylaşarak ödeyecekler ve her taife savaş esirlerinin fidyesini (kurtulmalık bedeli) müminler arasındaki mâkul esaslara göre ödeyeceklerdir.
9. Benü Amr b. Avflar da daha önce olduğu gibi kan diyetini kendi aralarında paylaşarak ödeyecekler ve her taife savaş esirlerinin fidyesini (kurtulmalık bedeli) müminler arasındaki mâkul esaslara göre ödeyeceklerdir.
10. Benü'un-Nebîtler de daha önce yaptıkları gibi kan diyetini kendi aralarında paylaşarak ödeyecekler ve her taife savaş esirlerinin fidyesini (kurtulmalık bedeli) müminler arasındaki mâkul esaslara göre ödeyeceklerdir.
11. Benü'l Evsler de daha önce olduğu gibi kan diyetini kendi aralarında paylaşarak ödeyecekler ve her taife savaş esirlerinin fidyesini (kurtulmalık bedeli) müminler arasındaki mâkul esaslara göre ödeyeceklerdir.
- 12a. Müminler, kendi aralarında hiçbir kimseyi içine düştüğü ağır malî sorumluluklar altında bırakmayacaklar, fidyesini (kurtulmalık bedeli) veya kan diyeti gibi borçlarını mâkul esaslara göre ödeyeceklerdir.
- 12b. Hiçbir mümin diğer müminin mevlâsı (kardeşi) aleyhine bir anlaşma yapamayacaktır.

- 13.** Takvâ sahibi müminler kendi aralarında saldırganlara, haksız bir fiil işlemeye tasarlayanlara ve suç işleyenlere, bir hakka tecavüz edenlere, müminler arasında karışıklık çıkarmak isteyen kimselere karşı olacak ve bunlardan biri kendilerinden bir kişinin evlâdı bile olsa hepsinin elleri onun aleyhine kalkacaktır.
- 14.** Hiçbir mümin bir kâfir için bir başka mümini öldüremez ve bir mümin aleyhine bir kâfiri destekleyemez.
- 15.** Allah'ın zimmeti, himaye ve teminatı tektir, dolayısıyla müminlerden (yetki bakımından)en aşağı derecede olan birinin bir başkasına yapacağı himaye onların hepsini bağlar, çünkü müminler birbirinin mevlâsı (kardeşi) durumundadırlar.
- 16.** Yahudilerden bize tâbi olanlar, zulme uğramadan ve onların düşmanlarıyla yardımlaşmaksızın bizim yardımımıza hak kazanacaklardır. .
- 17.** Müminler arasında barış tektir. Hiçbir mümin Allah yolunda girilen bir savaşta diğer müminlerden habersiz ve onları dışlayacak şekilde bir anlaşma yapamaz. Bu Barış ancak müminler arasında eşitlik ve adalet ilkeleri çerçevesinde yapılacaktır.
- 18.** Bizim saflarımızda savaşa katılan bütün askerî birlikler nöbetleşe görev yapacaklardır.
- 19.** Müminler birbirinin Allah yolunda akan kanlarının intikamını alacaklardır.
- 20a.** Allah'tan hakkıyla korkan müminler en iyi ve en doğru yol üzerinde bulunurlar.
- 20b.** Hiçbir müşrik (putperest) bir Kureyşli birinin malını ve canını himayesi altına alamaz ve bu hususta hiçbir müminin Kureyşliler'e müdahalesine engel olamaz.
- 21.** Bir kimsenin bir müminin ölümüne neden olduğu kesin delillerle sabit olur ve maktulün velisi (hakkını savunan) diyete razı olmazsa kısas hükümleri uygulanır.; bu takdirde bütün müminler öldürene karşı tavır alır. Bunlara sadece bu hükmün uygulanması için hareket etmek helâl olur.
- 22.** Bu yazının (sahife) içeriğini kabul eden, Allah'a ve âhiret gününe inanan bir müminin bir kâtile yardım etmesi ve yataklık etmesi helâl değildir; kâtile yardım ve yataklık eden kimse kıyamet günü Allah'ın lânet ve gazabına uğrayacaktır ve o gün kendisinden bir tazminat ya da tâviz kabul edilmeyecektir.
- 23.** Üzerinde ihtilâfa düşülen konular Allah'a ve Resulü Muhammed'e götürülecektir.
- 24.** Yahudiler de müminler gibi savaş devam ettiği müddetçe kendi savaş masraflarını karşılamak zorundadırlar.

- 25a.** Avfoğulları yahudileri müminlerle birlikte bir ümmet (camia) teşkil eder. Yahudilerin dinleri kendilerine, müminlerin dinleri de kendilerinedir. Buna mevlâları da dahildir.
- 25b.** Haksızlık yapan veya suç işleyen kimse yalnız kendisine ve kendi aile bireyelerine zarar vermiş olacaktır.
- 26.** Benü Neccâr Yahudileri de Benü Avf Yahudileriyle aynı haklara sahiptir.
- 27.** Benü Hâris Yahudileri de Benü Avf Yahudileriyle aynı haklara sahiptir.
- 28.** Benü Sâide Yahudileri de Benü Avf Yahudileriyle aynı haklara sahiptir.
- 29.** Benü Cüşem Yahudileri de Benü Avf Yahudileriyle aynı haklara sahiptir.
- 30.** Benü'l Evs Yahudileri de Benü Avf Yahudileriyle aynı haklara sahiptir.
- 31.** Benü Sa'lebe Yahudileri de Benü Avf Yahudileriyle aynı haklara sahiptir. Ancak Haksız bir fiil işleyen kimse sadece kendisine ve kendi aile bireyelerine zarar vermiş olacaktır.
- 32.** Cefne kabilesi Sa'lebe'nin bir koludur, dolayısıyla Sa'lebeler için geçerli olan şeyler onlar için de söz konusudur.
- 33.** Benü's Şuteybe Yahudileri de Benü Avf Yahudileriyle aynı haklara sahip olacaktır. Ve aykırı bir davranışta bulunulmayacaktır.
- 34.** Sa'lebe'nin mevlâları da bizzat Sa'lebeler gibi kabul edileceklerdir.
- 35.** Yahudilere sığınmış olan kimseler de bizzat yahudiler gibi kabul edileceklerdir.
- 36a.** Yahudilerden hiçbir kimse Hz. Muhammed'in izni olmadan müslümanlarla birlikte askeri bir sefere katılamayacaktır.
- 36b.** Bir yaralamanın intikamını almak yasak edilmeyecektir. Bir adam öldüren kimse yalnız kendisini ve ailesini sorumluluk altına sokmuş olur. Aksi takdirde bu haksızlık olur.
- 37a.** Medine'ye yönelik bir saldırı olması halinde Yahudilerin masrafları kendilerine, Müslümanlar masrafları da kendilerine aittir. Bu sahîfede (belge) hedef gösterilen kimselerle savaşımlar kendi aralarında yardımlaşacaklardır. Bu sahifedeki bütün kurallara muhakkak uyulacaktır.
- 37b.** Hiçbir kimse müttefiklerine karşı suç işleyemez; zulmedilene mutlaka yardım edilecektir.
- 38.** Yahudiler, müslümanların yanında savaştıkları müddetçe savunma harcamalarına katılacaklardır.
- 39.** Yesrib vadisi bu sahîfede adı geçenler için haram (kutsal) bir yerdir.
- 40.** Himaye altındaki kimse bizzat himaye eden gibidir; ne kendisine zulmedilecek ne de kendisinin zulmetmesine izin verilecektir.

41. Himaye verme hakkına sahip kimsenin izni olmadıkça himaye edilen kişi bir başkasına himaye hakkı veremez.

42. Bu yazıda adı geçen kimseler arasında meydana gelmesinden endişe edilen anlaşmazlık ve öldürme vak'alarının Allah'a ve Resulü Muhammed'e götürülmesi gerekir. Allah bu sahîfeye en iyi riayet edenlerle beraberdir.

43. Kureyşliler ve onlara yardım edecek olanlar himaye altına alınmayacaklardır.

44. Müslümanlar ve Yahudiler, Yesrib'e saldıran kimselere karşı yardımlaşacaklardır.

45a. Eğer Yahudiler, Müslümanlar tarafından barış antlaşması yapmaya veya barış antlaşmasına katılmaya davet olunursa bunu kabul edip anlaşmaya iştirak edeceklerdir. Eğer Yahudiler Müslümanlara aynı şeyleri teklif edecek olursa müslümanlar da aynı sorumlulukları paylaşacaklardır. Ancak din uğruna savaş yapılması hali müstesnadır.

45b. Medine'deki her zümre savunma ve diğer harcamalar konusunda kendisine ait bölgeden sorumludur.

46. Bu sahîfede adı geçenler için konulan şartlar hem Evs Yahudilerine hem de onların mevlâlarına sahîfede adı geçen kimseler tarafından sıkı sıkıya uygulanır. Kurallara muhakkak uyulacak ve aykırı hareket edilmeyecektir. Haksız kazanç sağlayanlar sadece kendilerine zarar vermiş olurlar. Allah bu sahîfede gösterilen maddelere en sıkı ve en mükemmel şekilde riayet edenlerle beraberdir.

47. Bu belge haksız bir fiil veya suç işleyenlere ayrıcalık sağlamaz yahut cezalandırılmasına engel olmaz. Cihad için yola çıkanlar da Medine'de kalanlar da emniyet içinde olacaktır; haksız bir fiil ve suç işlenmesi hali müstesnadır. Allah ve Muhammed (AS) bu sahîfede gösterilen maddelere en sıkı ve en mükemmel şekilde uyanların yardımcısıdır.³

Anayasa'da öngörülen ilkeler incelendiğinde; hukukun üstünlüğü benimsenmiştir. Savaş esirleri için fidye, öldürme ve yaralama eylemlerinde ise kan diyeti ödeyebilmek için bir sosyal sigorta kurumu oluşturulmuştur. Medine'de yaşayan unsurların içişlerinde bağımsız, dış tehlikeler karşısında birlikte hareket etmeleri öngörülmüştür. Anayasa'da yer alan temel hükümlerle şehirde siyasi birlik sağlanmış, din ve vicdan özgürlüğü, can ve mal güvenliği hukuki güvence altına alınmıştır. Öncelikle Medine şehir devletini oluşturan gruplar sayılmış ve bunların siyasi bir bütün teşkil ettikleri belirtilmiştir. Hz. Peygamber (sav.) taraflar arasında çıkabilecek ihtilaflarda son yargı mercii, ordu kumandanı ve devlet başkanı olarak kabul edilmiş olup,⁴ bu durum Müslümanların sayıca en az topluluk olmalarına rağmen Medine'de oldukça etkin ve etkili olduğunu göstermektedir.

Adaletin dağıtım ve uygulaması bireylere ve topluma değil merkezi otoriteye bırakılmıştır. Barışın bölünemez ve parçalanamaz olduğu, askerliğin herkes için zorunlu olduğu düzenlenmiştir.

III. Sonuç

Medine Anayasası'nda hükümeti oluşturan organlar ve inşa edilen siyasal topluluğun savunma, yasama, yürütme ve yargı gibi temel ihtiyaçları düzenlenmiştir. Bu anayasa ile Medine'de siyasi birlik sağlanmıştır. Anayasanın Yahudilerle ilgili kısımları incelendiğinde Yahudilerin siyasal ve ekonomik alanda bağımsızlıklarının önemli bir kısmı ellerinden alınmıştır. Yahudilerin federal yapıdaki Medine şehir devletine eşit şartlarda değil de Müslümanların mevlâları (kabile topluluklarına katılma) olarak katıldıkları söylenebilir.

İslamın Tevhid ve ahlak nizamı ile insan ve toplum hayatını manevi yönden düzenleyen Hz. Peygamber (sav.) uygulamaya koyduğu yeryüzündeki bu ilk yazılı anayasa ile de siyasal yapıyı oluşturup düzenlemeye çalışmıştır.

3- Muhammed Hamidullah, İslamın Hukuk İlmine Katkıları, s. 272-278

4- DİA, III, 153-154

er-Rezzâk

Ey yarattığı bütün kullarının, mahlukâtın ihtiyaçlarını karşılayan, maddi ve manevi rızık veren, yarattıklarının hayattaki her nefesine ve ömrüne kefil olan Allah (cc.) "Şüphesiz ki rızık veren, sağlam kuvvet sahibi olan ancak Allah'tır."

ZÂRİYAT, 51/58.

Sözlükte, rızık vermek, nimete teşekkür etmek anlamlarındaki "r-z-k" kökünden türeyen rezzâk; Allah'ın canlı varlıklara, hayatlarını sürdürü-bilmeleri için kâinata vâd ettiği ve istediği ölçü ve nizamda kullarına dağıttığı her türlü nimete verilen isimdir. **"Gerçekten Allah rızık verenlerin en hayırlısıdır."** ² Çünkü **"Allah sizi yaratan, sonra size rızık veren, sonra sizi öldürecek olan, sonra sizi tekrar diriltecek olandır."** ³ teminatını bizlere vahyeder. Allah, bedenlerin ve ruhların gıdalarını yaratıp dağıtan yegâne güç sahibidir. Allah'ın Rezzâk ism-i şerifine sahip olması O'nun kesintisiz bir şekilde kullarını nimet lendirmesinden kaynaklanır.

Er-Rezzâk ismi kendisine has iki vasfı olan demektir. Bunlardan birincisi, rızıkı yaratmasıdır. İkincisi de buna ihtiyaç duyanlara yarattığı rızıkı ulaştırmasıdır. Çünkü O, rızıkı sebebiyle kendilerine rızık vermesini murâd ettiklerine hayat garantisi verir. Zira kendisi, zâtı sebebiyle kaynakların tümünün dönüp kendisine dayandığı, taaddüt ettiği, çoğaldığı yegâne yaratıcıdır. Bütün rızıkların tek kaynağıdır. ⁴

Kur'ân-ı Kerîm'de **"rezk"** kavramı birkaç âyette **"yedirmek, nasiplendirmek; yiyecek"** anlamında insana nisbet edilmiş, elliyi aşkın yerde fiil kalıplarıyla, elliye yakın yerde de **"rızık"** şekliyle Allah'a izâfe edilmiştir. Birçok âyette insana, onun bilgi alanına giren ve girmeyen sayısız canlıya verilen nimetlerin Allah'ın varlığı, birliği, kudreti, irade ve merhametinin alâmetleri olduğu belirtilmekte, insanlardan bu nimetlerin sahibini tanımaları ve ellerindeki imkânlardan başkalarını da faydalandırmaları istenmektedir: **"Ne olurdu onlara, Allah'a ve âhiret gününe inansalar ve O'nun kendilerine lutfettiği nimetlerden dağıtsalar!"** ⁵ Ondak fazla âyette Allah'ın dilediği kimselerin rızıkını bollaştırdığı, dilediklerininkini daralttığı, bazen da hesapsız verdiği ifade edilmiştir. Beş âyette **"râzık"** ismi **"hayrî'r-râzîkîn"** (rızık verenlerin en hayırlısı) terki biyle zât-ı ilâhiyyeye izâfe edilmiştir. Bu terkinin yer aldığı âyetlerin bir kısmında rızık kavramı **"yiyecek ve içecek dahil olmak üzere maddî servet ve nimetler"**, bir kısmında ise **"dünya ve âhiret hayatına yönelik mânevî değer ler, cennetteki imkânlar"** mânasına gelmektedir. ⁶

Zâriyât sûresinde Cenâb-ı Hak cinleri ve insanları kendisine kulluk etmeleri için yarattığını, onlardan rızık istemediğini ve kendisini doyurmalarını arzu etmediğini bildirdikten sonra bütün yaratıklara rızık verenin (rezzâk) kendisi olduğunu belirtmektedir. Rızık genel anlamıyla **"faydalanılacak şey"** diye anlaşılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında Kur'an'da geçen rızık kavramının konuları lutuf ve bağış, yağmur, yiyecek, meyve, cennetteki imkânlar vb. hususları içerdiği görülür. ⁷

Râgıb el-İsfahânî **"rızıkı yaratan, veren ve ona sebep olan"** anlamında Allah'a râzık denildiği gibi rızka ulaşmaya vesile olan insanlara da bu ismin verilebileceğini, ancak esmâ-i hüsnâdan olup **"bedenlerin ve ruhların gıdasını yaratıp veren"** mânasındaki rezzâk isminin sadece Allah'a nisbet edilebileceğini belirtir. ⁸

Rezzâk ismi hadis-i şeriflerde Efendimizin dilinden şu şekilde ifade edilirdi; **"Allahım! Günahlarımı bağışla, bana merhamet et, daima doğru yolu izlememi nasip et, beden sağlığı lutfet ve beni rızıklandır"** ⁹ Hz. Peygamber'e nisbet edilen yemek dualarından biri bu ilâhî beyan paralelinde bir muhteva taşır: **"Allahım! Bütün övgü ve senâlar sanadır. Yedirdin, içirdin, yemeğe doyurdun, suya kandırdın. Nankörlük, itaatsizlik ve senden müstağni oluş küstahlığı göstermeksi zin, hamd ve şükürümüzü sana sunarız ey rabbimiz!"** ¹⁰ Başka bir Hadis-i Şerifte Efendimiz; **"Her şeyi yaratan, rızıkı kısıan ve genişleten, rezzâk olan ve fiyatları hâkim olan sadece Allah'tır."** ¹¹ Çünkü Rabbimiz **"Allah rızık hususunda kiminizi kiminizden üstün kılmıştır."** ¹² buyurmaktadır. Rabbimizin kulları arasında rızıkı pay etmesi arasındaki hikmet yine O'nun ezeli ve ebedi ilminde saklıdır. **"Allah kullarına rızıkı bol verseydi yeryüzünde azarlardı. Fakat (rızıkı) dilediği ölçüde indiriyor. O kullarının halini haber alandır, görendir."** ¹³ Ayetindeki bu ifadeler konumuzu destekler niteliktedir.

İkisi de “*rezk*” kökünden türemiş sıfatlar olup Allah’a nisbet edilen rızık ile rezzâk arasındaki fark, rezzâkın “*nimetlerinden ardarda ve fazlasıyla faydalandıran*” şeklindeki anlamıyla rızıktan daha zengin bir içeriğe sahip olması ve sadece O’nun için kullanılmasıdır. Rızık ise “*rızka vesile ve sebep olan*” mânasına alındığında insan için de söz konusudur. Rızık “*çeşitli alanlarda kendisinden faydalanan şey*” biçiminde yorumlanarak genelde zâhirî ve bâtinî olmak üzere ikiye ayrılmıştır. Zâhirî rızık bedenlere ait olandır. Allah sayısız mahlûkatın rızkını yaratan, onların istifadesine veren ve bedenlerin bundan yararlanarak belirlenmiş zamana kadar varlıklarını sürdürme mekanizmasını icat edendir. Bâtinî rızık ise zihni ve kalbi mâmur eden bilgi ve mârifettir.¹⁴

Gazzâlî rezzâk isminden kulun alabileceği nasibi iki noktada özetler. Bunlardan biri gerçek anlamda rızık verenin Allah olduğunu bilmesi, O’ndan talepte bulunması ve O’na güvenmesidir. İkincisi O’nun kullara hakta kılavuzluk eden bir ilim, irşat eden bir dil, veren bir el lutfetmesidir. Böylece kul sözleri ve fiillerinin yardımıyla değerli rızıkların kalplere ulaşmasına aracı olur. Allah bir kulu sevdiğinde yaratılmışların ona olan ihtiyacını arttırır ve onu ilâhî nimetlerin ihtiyaç sahiplerine ulaşmasına vasıta kılar.¹⁵

Tüm bu ifadelerin sonucunda gerçek düşünen akıl sahipleri, Yüce Allah’tan rızık istemezler. Onlar Yüce Allah’tan sadece bu rızkın kolay bir şekilde elde edilmesini ve kazanılmasını, bir de elde olunana bu rızkın bereketli ve hayırlı bir rızık olmasını ister ve temenni ederler. Çünkü onlar da bilirlerki; Allah’ın her yaratılanın ecelini önceden yazıp takdir buyurduğu gibi her yaratılanın rızkını da takdir buyurmuştur. İşte rızık konusunda kanaat etmek demenin manası budur. Kaldı ki bütün bunlarla beraber insana düşen görev, sebepleri değil aksine sebeplerin müsebbibini, o sebepleri yaratanın var ettiği yolları denemesi, onları beklemesi gerekir. Gereğini yaptıktan sonra da tevekkül etmesi icap eder. Tevekkülü terk etmesi doğru değildir. Çünkü hayattaki bütün gayreti rızık elde etmek için ortaya koymak gerçekten, büyük bir zaafin ve eksikliğin neticesidir.¹⁶

2-Hac, 22/58.

3-Rum, 30/40.

4-Hüseyin Akil, Esmâ-i Hüсна şerhi, Hamidullah Ünalın (çev.), İstanbul: Ravza Yayıncılık, 2014, s.235.

5-Nisâ, 4/39.

6-el-Mâide 5/114; el-Hac 22/58; el-Mü’minün 23/72; Sebe’ 34/39; el-Cum’a 62/11

7-Bekir Topaloğlu, Diyanet vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA), Rezzâk maddesi, 2008, c.35, s.47-48.

8-Şerafettin Göletük, Diyanet vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA), Rızık maddesi, 2008, c.35, s.73-74.

9-Müsned, I, 185; Müslim, “İkir”, 33-36; Ebû Dâvûd, “alât”, 135.

10-Müsned, IV, 236; İbnü’l-Esir, en-Nihâye, “vd” md.

11-Müsned, III, 286; Dârimî, “Büyü”, 13; kşş. İbn Mâce, “Ticârât”, 27

12-Nahl, 16/71.

13-Şûrâ, 42/27.

14-Bekir Topaloğlu, Diyanet vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA), Rezzâk maddesi, 2008, c.35, s.47-48.

15-Bekir Topaloğlu, Diyanet vakfı İslam Ansiklopedisi (DİA), Rezzâk maddesi, 2008, c.35, s.48.

16-Hüseyin Akil, Esmâ-i Hüсна şerhi, Hamidullah Ünalın (çev.), İstanbul: Ravza Yayıncılık, 2014, s.240.

SAHABE HAYATLARI

**Allah'ın yedi kat semanın ötesinden
şikâyetini işitip hakkında ayet indirdiği
hanım sahabe...**

Havle b. SALEBE

Bazı kaynaklara göre ismi Huveyle olarak rivayet edilir. Babasının ve dedesinin adı ise melik olarak kaydedilir. Kendisinin Havle bint Hâkim olduğunu söyleyenler de vardır. Hazrec kabilesine mensup olan Havle bint Salebe, Medine de müslüman oldu. Kendisi Ensardan amcası oğlu Evs b. Samit ile evlenerek, hicretten sonra Allah Rasûlüne biat etmiştir. Havle, Bedir, Uhud ve diğer birçok gazvelerde bulunan tanınmış Sahâbilerden bir tanesi Ubâde b. Samit'in kardeşidir.

Havle validemizin eşi, Evs İbni Sâmit hayli yaşlanmıştı. Söylemiş olduğu sözleri artık seçemez bir hale gelmişti. Bir gün canı sıkkın ve bir vaziyette iken, öfke ile: *"Sen bana anamın sırtı gibi ol!"* dedi. Daha sonra evden çıkıp gitti. Sonradan söylemiş olduğu sözden kendisinde rahatsız olmasına rağmen Hz. Havle kendisine

söylenmiş olan bu sözden son derece rahatsız olmuş, eşi ile arasındaki durumun ne olacağı konusunda bilgisi yoktu. En sonunda bu konuyu danışmak için Allah Rasûlüne doğru yola çıktı. Gözleri yaşlı bir şekilde Medine sokaklarında ilerledi. O dönemdeki Arap toplumunda kullanılan bu söz yani zihar yapmak boşama sebeplerinden birisi sayılıyordu. Efendimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.s) nın yanına ulaşan Hz. Havle gözyaşlarının sildi ve kendini toparladı. Konuyu Rasûlullah Efendimize anlatmaya başladı. *"Ey Allahın Rasûlü kocam bana sen anamın sırtı gibisin dedi zihar yaptım."*

Alemlerin Efendisi Havle bint Salebe'nin üzüntüsünü farkındaydı. Ancak dönemin adetine göre yapılacak bir şey olmadığını görüyordu. *"Ben şimdiye kadar böyle bir şeyle emrolunmadım. İctihadım ise, senin ona haram olduğun şeklindedir."*

Kocası Havle'yi boşamıştı. Allah Rasûlü şöyle buyurdu. "Evs hakkında Allah'tan sakın!" Bunun üzerine Havle (r.anha) her şeyi bilen her şeyden haber dar olan alemlerin sahibi Allah (c.c) a mün-acatta bulundu ve daha sonra ellerini kaldırıp: "Allah'ım! Eşimin bana yapmış olduğu şeyi Sana şikâyet ediyorum. Peygamberinin lisanına bunun hakkında bir vahiy indir." şeklinde yalvardı. Duasını henüz bitirmemişti ki Cebrail (a.s) vahi-yle geldi. Rasulullah (sav): "Ey Havle müjde! Allah sen ve kocan hakkında vahiy indirdi" buyur-du. Havle validemizin evliliği hakkında bu mücadelesi sonucunda Allah (cc) mücadile süresini indirdi ve bizlere şöyle vahyetti:

Allah, kocası hakkında seninle tartışan ve Allah'a şikâyette bulunan kadının sözünü işitmiştir. Allah, sizin sürdürdüğünüz konuşmayı (zaten) işitmekteydi. Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir.

İçinizden kadınlarına zihar yapanlar bilsinler ki, o kadınlar onların anaları değildir. Onların anaları ancak, kendilerini doğuran kadınlardır. Şüphesiz onlar (zihar yaparlarken) hoş karşılanmayan ve yalan bir söz söylüyorlar. Şüphesiz Allah çok affedicidir, çok bağışlayıcıdır.

Kadınlardan zihar yaparak ayrılıp sonra da söylediklerinden dönecek olanlar, eşleri-yle birbirlerine dokunmadan önce, bir köle azat etmelidirler. İşte bu hüküm ile size öğüt veriliyor. Allah, yaptıklarınızdan hakkıyla haberdardır.

Kim (köle azat etme imkânı) bulamazsa, eşine dokunmadan önce ard arda iki ay oruç tutmalıdır. Kimin de buna gücü yetmezse altmış fakiri doyurmalıdır. Bunlar, Allah'a ve Resûlüne hakkıyla iman edesiniz, diyedir. İşte bunlar Allah'ın sınırlarıdır. Kâfirler için elem dolu bir azap vardır.¹

Rasûlullah efendimiz, Havle bint Salebe-eye hitaben:
"Ona söyle de bir köle azat etsin" buyurdu.

DİPNOT

- 1- Mücâdile Suresi, 1-5 ayetler.
- 2- Kaf suresi, 16. ayet

Havle bint Salebe :

"Hangi köleyi Ya Resulallah ! Allah a yemin eder-imki onun azad edecek bir şeyi yoktur." dedi.

Resulullah efendimiz:

"O zaman peşi peşine iki ay oruç tutsun." buyur-du. Havle bint Salebe :

"Vallahi o çok yaşlıdır. Buna gücü yetmez ." dedi.

Resûlullah efendimiz: "O halde altmış fakiri doyursun" buyurdu. Havle bint sabit:

"Ya Resulallah ! Onda bu imkan da yok" dedi.

Rahmet Peygamberi efendimiz: "Biz sana bir ağacın verdiği kadar bir sepet hurma vereceğiz." buyurdu.

Havle bint Salebe de: "Ben de o kadar hurma ilave edeceğim ve dağıtacağım" dedi. Efem-dimizde Havle'nin bu sözünden memnun oldu.

"Git ona ver dağıtsın. Amca oğlunun, kocanın iyiliği için çalış" buyurdu.

Havle bint Salebe'nin vermiş olduğu bu mücadele, cahiliye âdetini tamamen ortadan kaldırmıştır. Hz Ömer efendimizin halifelîği döneminde de Havle bint Salebe, Hz Ömer'in karşısına çıkıp halka iyi davranmasını tavsiye bulunmuştur. Kendisini uzun uzun lafa tutmasına rağmen Hz Ömer efendimizin onu saygıyla dinle-mesi yanındaki ashâbı şaşırtmıştı. Hz Ömer'in bu yaşlı kadına gösterdiği hürmeti daha sonra şu sözlerle açıklamıştı;

"Allahın yedi kat göklerin ötesinden sesini duyduğu bir hanıma benim daha fazla kulak vermem gerekmez mi? Benimle akşama kadar konuşmuş dahi olsa bile namaz kılmak dışında hiçbir şey için yanından ayrılmam, onu dinlemeye devam ederim."

Havle bint Salebe; Allah'ın Semi' yani her şeyi işiten esmâsının canlı birer örneği, "Biz O'na (insana) şah damarından daha yakınız." ² ayetinin tecellisi, Allah katında, Rasulullah ve ashâbın yanında kadınların ne kadar değer gördüğünün bir sembolüdür. Hayatlarıyla yaşantılarıyla bize örnek olan Allah Rasûlünün sahabelerinden Allah (cc) razı olsun.

DÜNYANIN HAREKETİ ve CORİOLİS KUVVETİ

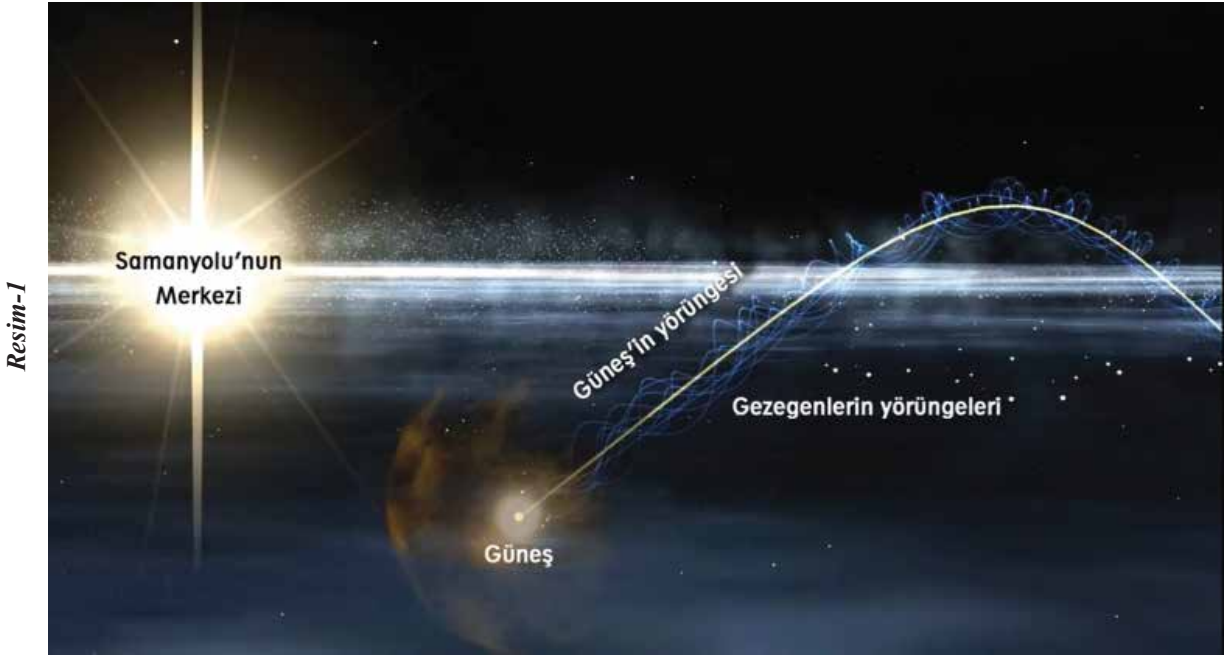
Dünya'nın da içerisinde bulunduğu Samanyolu Galaksisi, mitolojiden gelen isimle Milky Way olarak bilinir. Belki de galaksinin özelliklerini öğrenmeden önce, isminin nereden geldiğini bilmek faydalı olacaktır. Galaksinin adı "*Süt Dairesi*" anlamına gelen Kyklos Galaktikos'tan gelir. "*Süt Yolu*" terimi ise Yunan mitolojisindeki mitos kaynaklıdır.

Samanyolu isminin yanında “*Kehkeşan*” ismi birçok kişi tarafından çok az bilinmektedir. Kehkeşan, divan şiirinde ve çeşitli efsanelerde de adı geçmektedir. Türk efsanelerinde kehkeşan daima yön tayiniyle ilgili olarak yer alır. Nitekim Anadolu’da kullanılan “*gök-dere, gök yolu*” tabirleri, Hun Türkleri’nin Avrupa’ya akınlarında kehkeşan istikametinde takip ettikleri “*ordu yolu*” nun izlerini aksettirmektedir. Değişik coğrafyalarda yönü az çok farklılık gösteren kehkeşan, Özellikle yaz aylarında Orta Asya ile Avrupa arasında uzanan bir yol gibi görüldüğünden büyük göçler bu yol doğrultusunda yapılmıştır.

Türk dilinin Farsça kehkeşan kelimesini henüz tanımadığı zamanda ve yörelerde Kırgızlar’ın “*kuş colı (yolu)*”, Türkmenler’in “*kuşlar yolu*”, Kazan Türkleri’nin “*kiyik (yabani) kaz yolu*”

şeklindeki adlandırmaları astronomi gözlemine dayanan yön tayini anlayışıyla ilgilidir. Osmanlı Türkçesi’nde de kehkeşana İslâmî bir tasavvurla birlikte yine yön bildiren “*Hacılar, hac yolu*” denmiştir.

Yaşadığımız gezegenin yani Dünya’nın içerisinde bulunduğu Samanyolu Galaksisinde yaklaşık 400 milyar yıldız bulunmaktadır. Galaksinin yaklaşık çapı en az 100 bin ışık yılı (yaklaşık 1000 katrilyon km) olduğu bilinmektedir. Güneş’in galaksi merkezine uzaklığı 27 bin trilyon km’dir. Güneş’in galaksi merkezi etrafında bir turu 226 milyon yıl sürmektedir. Güneş’in galaktik yörüngesi spiral şeklindedir ve güneş bir turda 8692 spiral çizmektedir. Güneş yaklaşık saatte 720 bin km hızla hareket etmektedir. Güneşin büyüklüğü, Dünya ile Ay arasındaki mesafenin yaklaşık 4 katıdır (1.4 milyon km’dir).

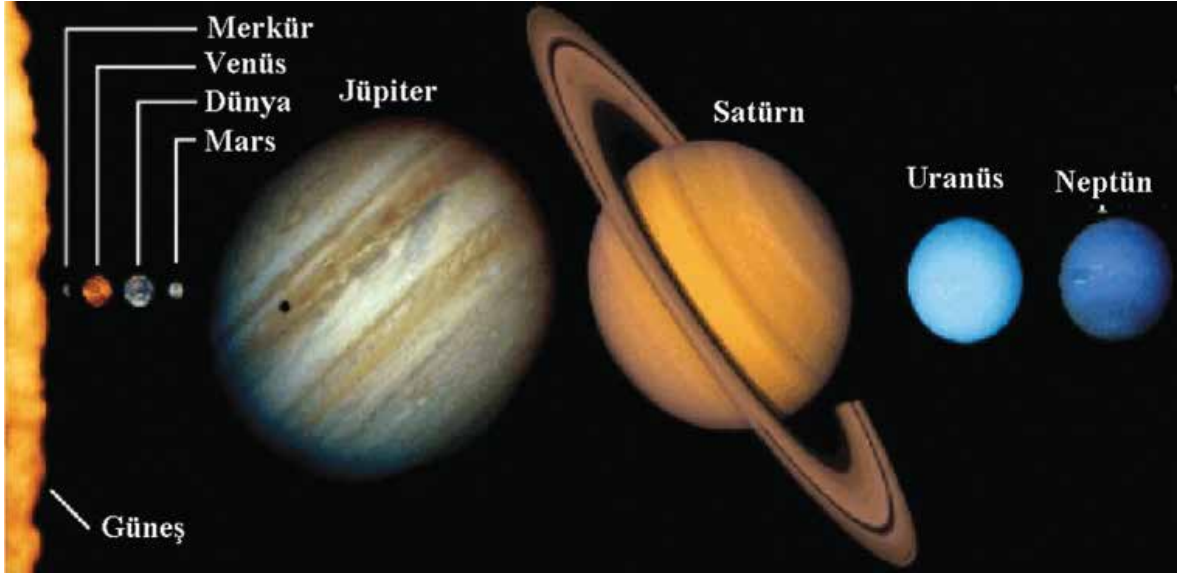
Resim-1'de ise yay gibi kıvrılan bu sarı çizgi, Güneş'in Samanyolu Galaksisi içindeki yörüngesini, bunun etrafındaki mavi çizgiler de gezegenlerin yörüngelerini gösteriyor. Güneş sistemimizde sadece 8 adet: *Merkür, Venüs, Dünya, Mars, Jüpiter, Satürn, Uranüs ve Neptün* gezegenleri vardır. Bir zamanlar gezegen olan Plüton ise cüce gezegen olarak ifade edilmektedir. Bu nedenle gezegen tanımı dışındadır. Bir gök cisminin gezegen sıfatını elde edebilmesi için aşağıdaki niteliklere uyuyor olması gereklidir.

1.Küresel bir yapıya sahip olacak kadar fazla kütleye sahip olmalıdır. Yani, iri meteorlar gibi yamuk yumuk bir yapıda değil, düzgün küresel bir biçimde olmalıdır.

2.Doğal olarak Güneş veya başka bir yıldızın etrafından yörüngede dönmelidir. Uzayda başıboş dolaşan hiçbir cisim bir gezegen olarak nitelendirilemez.

3.Dolandığı yörüngeyi başka bir gezegenle paylaşmamalıdır. Ve yörüngesi üzerindeki diğer gök cisimlerini, çerçöpü temizlemiş olmalıdır.

Samanyolu galaksisi içerisinde yer alan güneş sistemindeki Dünya, Merkür ve Venüs' ten sonra Güneş'e en yakın 3. gezegendir. Aynı zamanda kütle ve büyüklük açısından da 5. gezegendir. Güneş Sisteminde Dünya'ya en yakın gezegen Venüs, en uzak gezegen ise Neptün' dür.

Dünyanın çizgisel hızının en yüksek olduğu yer Ekvator'dur ve saatteki hızı 1670 km'dir. Bu hız kutuplara doğru azalır ve kutup noktalarında 0 km olmaktadır. Dünya batıdan doğuya doğru bir turunu 24 saatte tamamlamaktadır. Dünyanın açısal hızı; 24 saatte: 360° döner: 1 saatte $360/24 = 15^\circ$. Buna bağlı olarak 4 dakikada: 1° dir. Dünyanın bir günlük hareketi sonucu aşağıdaki sonuçlar meydana gelmektedir.

- 1.Gece ve gündüz meydana gelir.
- 2.Gölge boyları ve gölge yönleri değişir.
- 3.Güneş ışınlarının gün içerisinde yere düşme açıları değişir. Sabah ve akşam güneş ışınları eğik, öğlen vakti ise en yüksek açıyla gelir.
- 4.Günlük sıcaklık farkları oluşur. Gün içerisinde en yüksek sıcaklıklar öğleden sonra görülürken, en düşük sıcaklıklar da güneşin doğduğu anda meydana gelmektedir.

5.Gün içerisinde basınç değişimleri meydana gelir. Bunun sonucunda meltem rüzgârları oluşur.

6.Kurak ve yarı kurak bölgelerde taşlarda çözülme gerçekleşir.

7.Coriolis kuvveti oluşur. Bunun sonucu olarak, sürekli rüzgârların ve okyanus akıntılarının yönlerinde sapmalar meydana gelir.

8.Yerel saat farkları meydana gelir.

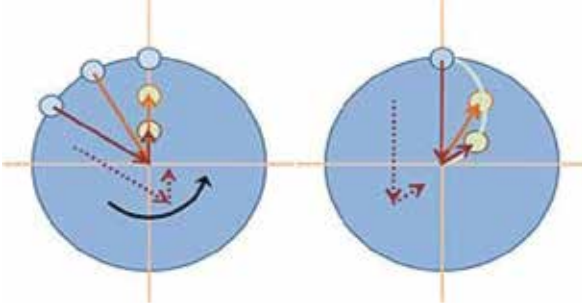
Dünya, Samanyolu Galaksisi içerisinde hem kendi eksenini etrafında dönerken hem de Güneş etrafında dönmektedir. Bu dönüş hareketinin yaşadığımız Dünya üzerindeki bazı etkilere sebep olmaktadır. Dünya'nın hem kendi eksenini etrafında dönmesi, hem de Güneş etrafındaki dönmesinden kaynaklanan bu etki Coriolis kuvveti olarak isimlendirilmektedir.

Bu etki ilk kez 1835 yılında Fransız bilim insanı Gustave Gaspard Coriolis tarafından tanımlanmıştır ve bu nedenle onun adıyla anılır. Dünya kendi etrafında yaklaşık 1670 km/saat hızla döner. Bu dönme hareketi, dünya etrafındaki hava ve suyun hareketlerini etkiler.

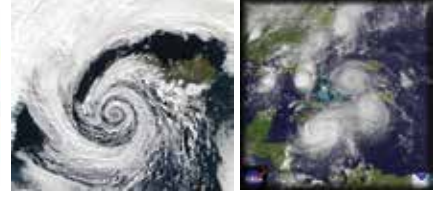
Bu etkinin gücü, enlem derecesi ile hava kültesinin hareket hızına bağlıdır. Coriolis kuvvetinin etkisiyle kuzey yarımkürede hareket yönü sağdan sola doğru, güney yarımkürede ise bunun tam tersi soldan sağa doğru gerçekleşir. Kuvvetin değeri kutuplarda en yüksek, ekvatorda ise sıfırdır. Bu etkiyi tropik rüzgar ve kasırgaların uydu fotoğraflarında görmek mümkündür.

Coriolis etkisi nedeniyle rüzgârlar istedikleri yere ulaşamazlar. Coriolis, rüzgârların en kısa yoldan değil dolaşarak daha uzun yoldan hedeflerine varmalarına neden olur. Rüzgârlar kimi durumlarda yığılıp yüksek basınç merkezleri oluşturur, bazen de yükselerek alçak basınç sistemlerini meydana getirirler.

Rüzgarlar asla düz bir çizgi halinde esmez, hava ve okyanus akıntıları düz çizgi halinde akmaz. Akıntılar hareket ederken, kuzey yarımkürede sağa, güney yarımkürede sola saparlar.

Dünyayı tümüyle düz, yer çekimi ve diğer faktörleri sıfır kabul ettiğimizde, kutuptan savurduğumuz bir bowling topu, düz bir yol izleyerek Ekvatora ulaşacaktı. Ancak gerçekte Dünya döndüğü için yolundan biraz saparak daha batıda bir noktaya ulaşacaktır. Çünkü eylemsizlik kanununa göre cisimler hareket yönünün tersi istikamette savrulurlar.

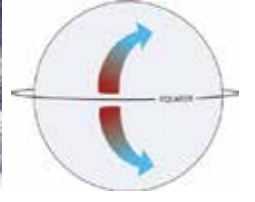
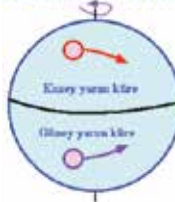
Coriolis kuvvetinin etkisiyle kuzey yarımkürede hareket yönü sağdan sola doğru, güney yarımkürede ise bunun tam tersi soldan sağa doğru gerçekleşir. Kuvvetin değeri kutuplarda en yüksek, ekvatorda ise sıfırdır.

Yer'in dönüşü rüzgarların kuzey yarımkürede sağa, güney yarımkürede sola sapmalarına neden olur. Bu etkiyi tropik rüzgar ve kasırgaların uydu fotoğraflarında görmek mümkündür.

Dönen Yer üzerindeki rüzgarlar aynı şekilde sapar. Coriolis kuvveti olmasaydı, rüzgarlar yüksek basınç alanlarından alçak basınç alanlarına düz eserdiler. Rüzgar yönü, aslında, alçak basınç çekimi ile Coriolis sapması arasında bir dengedir.

Rüzgarların kuzey yarımkürede saatin tersi yönünde, güney yarımkürede saat yönünde dönmesinin nedeni büyük ölçüde budur. Aynı şekilde okyanus yüzey akıntıları da kuzey yarımkürede saat yönünde, güneyde saatin tersi yönünde dev döngüler ya da girdaplar şeklinde dolaşır.

Dünya batıdan doğuya doğru döner

Coriolis kuvvetini anlamak için kuzey yarımkürede yaşayan bir kişi, lavaboda suyu biriktirip sonrasında boşalmasını izleyebilir. Su boşalırken soldan sağa doğru dönecektir. Eğer bu kişi deneyi güney yarımkürede yapsaydı, bu sefer suyun yönü sağdan sola doğru olacaktı. Ekvatorda ise herhangi bir dönüş hareketi görülmecekti.

KAYNAK:

1. <http://www.tdk.gov.tr/>
2. <https://www.universetoday.com/106062/what-is-the-milky-way-2/>
3. <https://www.nasilyap.net/ruzgarlar-asla-duz-bir-cizgi-halinde-esmez/>
4. http://en.es-static.us/upl/2011/01/Milky_Way_face-on_edge-on.jpeg
5. The definition of the Coriolis effect from the Glossary of Meteorology
6. Anders Persson The Coriolis Effect: Four centuries of conflict between common sense and mathematics, Part I: A history to 1885 History of Meteorology 2 (2005)
7. 10 Coriolis Effect Videos and Games- from the About.com Weather Page
8. Coriolis Force - from ScienceWorld
9. Coriolis Effect and Drains
10. Catalog of Coriolis videos

11. Do bathtubs drain counterclockwise in the Northern Hemisphere? by Cecil Adams.
12. Bad Coriolis.
13. The Coriolis Effect: A (Fairly) Simple Explanation
14. Coriolis Effect: A graphical animation
15. Observe an animation of the Coriolis effect over Earth's surface
16. Vincent Mallette The Coriolis Force @ INWIT
17. NASA notes
18. Interactive Coriolis Fountain

İMAM-I GAZALİ GÖRE ZAHİTLİK

Dilimizde dünyada zahidlik anlamına gelen “Zühd” ahret yoluna girenlerin makamlarından biri olup öteki makamlar gibi bu da: İlim, Hal, Amelden oluşur. Çünkü selefın yani ilk çağ İslam büyüklerinin dediği gibi tüm iman kapılarının neticesi; Akid, söz, amele yani uygulamaya varır.

Söz dışı yansıdığı için hal makamına eş tutulmuştur. İç dünyanın durumu bu sayede ortaya çıkar yoksa sözün kendisi bizzat murâd değildir. Eğer söz halden kaynaklanmıyorsa “*iman*” değil “*İslam*” olarak adlandırılır. İlim hal konusunda sebebin kendisi olup meyve veren ağaç, uygulama, tatbikat, amel de meyve gibi değerlendirilir.

Zahidlikten kaynaklanan amel:

Bu amel terk etmek ve karşılığını almaktan ibaret bir olaydır. Çünkü bir alışveriş, bir müâmele, daha düşüğünü verip en iyisini alma işlemidir. Alış-veriş akdinde gerçekleşen olay satılan nesneyi elden çıkarıp karşılığında bedelini almak olduğu gibi, zahidlik zahidliğe konu olan şeyin tamamen elden çıkarılmasıdır. Bu da tüm sebepleri, mukaddimleri ve bağlantılarıyla Dünyâdır. Bu yolu yeğleyen gönlünden dünya sevgisini çıkararak oraya tâat sevgisini yerleştirir, aynı şekilde kalbinden çıkardıklarını elinden ve gözlerinden de çıkarır, elleriyle gözlerini ve diğer organlarını tâat vazifeleriyle görevlendirir. Böyle davranmadığı yani dünyadan vazgeçmekle birlikte kendisini ibadetlere vermediği takdirde malını satıp bedelini almayan kişi gibi olur.

Zahitlik dünyayı gönülden söküp atmaktır!

İbn Ebi Leylâ, İmam A'zam'ı kasederek İbn Şibrime'ye: “*Şu çulhacının oğluna baksana, hangi meselede fetva versek bize karşı çıkıyor, fetvamızı reddediyor.*” Deyince Şibrime:

“Ben onun çulhacının oğlu mudur yoksa nedir bilmem, bildiğim tek şey dünya onun önünde sabahlamış olmasına rağmen onun dünyadan kaçmasıdır. Oysa biz, dünya bizden kaçtığı halde dünyanın peşinde koştuk.” Allah Rasûlünün dönemindeki tüm Müslümanlar da: *“Biz Rabbimizi severiz, O’nun sevgisinin nerede, hangi şeyde olduğunu bilsek derhal o şeyin gereğini yaparız.”* Demişlerdi. Derken Nisâ sûresinin şu mealdeki altmış altıncı ayeti indirildi:

“Şayet onlara: Kendinizi öldürün, yahut memleketinizden çıkın diye emretmiş olsaydık bunu yapmazlardı. Kendilerine verilmiş öğüdü yerine getirmiş olsalardı onlar için daha iyi ve daha sağlam olurdu.”

İbn Mesud bu ayetle ilgili olarak: *“Allah Rasûlü bana: Sen de Allah’ın emrini dinleyecek olan pek az grubundansın.”* demişti.

Yine İbn Mesud Şöyle der: *“Ben İçinizden dünyayı sevenler bulunduğunu bilmezdim.”* Derken Allah Teâlâ’nın Âl-i İmran suresinin yüz elli ikinci ayetinde yer alan şu ifadeleri indi: *“Sizden kimi dünyayı kimi âhireti istiyordu..”*

Zâhidlik, mala hiç el sürmemek veya gönülleri çecek, başkalarının iştahını kabartacak şekilde mal dağıtmak değildir. Bunların hepsi adet ve törelerin güzel yönleridir, ibadetlerle uzaktan-yakından bir ilgisi yoktur. Zâhidlik âhiretin nefâsetini ve dünyanın da âhirete nisbetle horluğunu bilerek dünyadan yüz çevirmendir. Yoksa dünyadan tamamen sıyrılmaya düşünceleri ve uygulamaları âhirete inanmayan kimselerde de görülebilir. Bu bazen mürüvvet gereği bazen cömertlik icabı bazen de güzel ahlak gösterişi şeklinde gerçekleşebilir. Ama bu tür hareketlerin hiçbiri zâhidlik sayılmaz. Çünkü isim yapmak, gönülleri çelmek dünya hazlarındandır ve bu hazların en tatlısı olup maldan daha hoştur. İleride bedelini alacağı düşüncesiyle selem yöntemleri ile yapılan bir alış-verişte malı vermek zahidlik olmadığı gibi ün yapmak, cömertlik taslamak, dillerde dolaşmak veya malı koruma zahmetinden kurtulmak, bu hususta idarecilerle zenginlere boyun eğmemek için malı elden çıkarmak da zahidlik değildir. Bilakis bu tür hareketler nefsin bir başka arzusunu bir başka şekilde gerçekleştirmektedir.

Zâhid, dünya ve dünya imkanlarının dupduru önüne serildiği şöhret ve itibarından zerrece bir şey kaybetmeden bu imkanlardan istediği şekilde yararlanabileceği şartları taşıyarak sadece dünyaya bağlanabilir, gününü dünyalıklara kaptırarak Allah sevgisi zedelenebilir, Allah’tan başka şeyleri sevebilir endişesiyle bu nimetlerden yararlanmak isteyen veya âhirette Allah’ın sevabını elde edebilmek, cennet içeceklerinden içebilmek için dünya şaraplarından vazgeçen, cennet bahçelerinde dolaşma umuduyla dünya bağlarında gezinmeyi yaşamayan, cennet giysileri ile bezenmek için dünya giysilerinden kaçınan, cennet meyvelerinden yiyebilmek için dünya meyvelerini rastgele yemeyen ve: *“Siz zevklerinizi dünya hayatınız için bitirdiniz.”* Diye hitap edilecek grubu içine düşebilir endişesiyle cennette vaat edilenlerin daha yararlı ve sürekli olduğunun bilincindedir, bunun dışındakilerin ahirette hiçbir değer taşımayan ve sadece dünyayı ilgilendiren meseleler olduğunun şuurundadır.

SÛFÎNİN AHVÂLÎ

FATMA UZGUR
HOCAHANIM

Hakk'a ve Hakk'tan gelen nura ruhunu adayan, kemâle erme halinin zâhirde vücûd bulduğu, gönül seferini ancak O'nun rızasını gözeterek gerçekleştiren, O'na doğru ve daima O'nun hakikatinde dâim olma arzusu ile yanan aşk ehli "**Sûfî**", Arapçada Sûf kökünden türetilerek kullanılan bir ifadedir. Latinize edilen "**soft**" kelimesi genel olarak saflık "**safâ**" kök ismiyle, Hz. Peygamber'in (sav) meşicinde yaşayan ve Hz. Peygamber'in yoksul ashabından olan dindar kişiler manasına gelen ehl-i suffe ya da (camide ve Allah'ın katında ilk) safi teşkil eden kişiler manasına gelen saff-ı evvel terimiyle irtibatlandırılmıştır.

Hicri II. Asırdan itibaren anlam, fikir, muhteviyat bakımından şekillenen tasavvufî yaşayış, düşünce olarak sufinin kalbinde, hayatında bütünlük kazanmıştır. Nefsi dünyadan, mâsivadan uzak tutma, dünyadan el etek çekme, gönlü tamamen Hakk'a bağlama, O'nun emrettiklerini yaşayıp, men ettiklerinden kaçınma algısı ve anlayışı ile hayatlarını idâme ettiren sûfiler, ibadet ve taât ile zâhir-bâtın dengesi gözetmişlerdir. Zihin sistemlerinde bu dengeyi, ilimde ve ibadette, söz ve fiiliyatta, ayet ve hadislere uyararak, Hakk'ı söyleyerek hikmetli konuşmakta bulmuşlardır. Hangi makamda, mertebede ve merhalede olursa olsunlar ölene kadar kendilerinde kulluk sorumluluğunun düşmeyeceği, ibadetlerinin kalkmayacağı bilinci ile amellerini ihlâs ile yapmışlardır.

Bir sûfinin; kalbinin sesinin, gönlünün rotasının doğruluğundan emin olabilmesi ancak velâyeti Hakk'tan alan, hakikati görerek yaşayan bir müşidın taht-ı terbiyesinde mümkün olacaktır. Rabbimiz Kur'an-ı Kerim'ide; "**De ki: Bilenlerle bilmeyenler bir olur mu? Doğrusu ancak akliselim sahipleri öğüt alır.**" Peygamber Efendimiz (sav) bu manada şöyle buyurmuşlardır; "**Her sanat için ehlinden yardım isteyiniz.**" Bu minvalde müşidın ehemmiyeti sâlikin hem yolunu hem ruhunu hem de kalbini aydınlatacaktır. Zira Müşid, ilahi hakikatin aynasıdır ve ona yönelmek fenâ makamına ermeyi, cezbeye nail olmayı neticelendirir. Bu yüzden sâlik, müşidın alakasını gönlünde tutmalıdır ki cezbeye erişebilsin. Sâlikin kötü huy ve vasıflarını yok edip onların yerine iyi hasletler kazanması; cehâletin yerine ilmin, gafletin yerine zikrin, zulmün yerine adaletin, nankörlüğün yerine şükrün, mâsiyet ve günahın yerine taât ve ibâdetin geçmesi, ilâhi hakikatte kendini bulması; salikin müşidın emri yolunda çalışması miktarınca elde edilir. Sâlik için hedefe erişmek, ancak müşidın rızasını almakla olur. Müşidının teveccühünü muhafaza etmeli, kendi şahsi eser ve kıymetinin hiç olduğunu, onun teveccühüne engel olacak hallerden gönlünü temizlemelidir ki, ilahi feyze lâyük ve müstahak olsun.

Sûfiye lazım olan bütün varlığından ve benliğinde vazgeçmektir. Ne kadar taât ve ibadeti, ilim ve marifeti varsa hepsini birden yokluk deryasına atmalı ve gönlünü tam bir teslimiyette Hakk'a bağlamalıdır.

*Varlığın mahveyleyip meydâna gel,
Lâ vü illâdan geçip merdâne gel.*

Niyâzi Mısırî

Sûfi, mürşide gönül verip varlığını, onun varlığında ve bütün hazlarını, muratlarını onun hazları ve muratlarında ifnâ (ortadan kaldırmak) etmeği bilmelidir ki, kendisine fenâ mertebesinin alası hâsıl olsun ve sûfi gayelerin gayesine ersin.

*Sâlikin mürşidine hizmeti şahâne gerek,
Eşiğine koya başın diye şâhâ ne gerek.*

Niyâzi Mısırî

Şeyhimiz Hâfız Mustafa Efendi Hazretleri; “*Sâdık bir talib, Mürşid-i Kâmil'in nazarında bir purlantadır.*” buyurmuşlardır.

*Derviş olan âşık gerek yolunda hemî sâdık gerek,
Bağrı anın yanık gerek can gözleri açık gerek.*

Niyâzi Mısırî

Allah'ım! İşlerimizi sana teslim edenlerden eyle. Bize sana itaat etme kuvveti bağışla. Kalplerimizde sana tevekkül etme rahatlığı ver. Bizi rıza meydanlarına girenlerden eyle. Ya Rabbi, bize katından hayırlı bir son nasip eyle. (Amin)

**DERTLERE
DEVA,
KALPLERE
ŞİFADIR
ZIKRULLAH**

SEMA GÖKÇEN

Allah Subhânehû ve Teâlâ
şöyle buyuruyor;

**“Onlar, iman etmiş ve kalpleri
Allah zikriyle yatışmış olanlardır.
Evet, iyi bilin ki, kalpler ancak
Allah’ın zikriyle yatıştır.”**

Ra’d 28

Bakın
R a b -
b i m i z
a y e t i
kerime de,
kalplerimiz-
in yatışması,
kalplerimizdeki
haset, ki bir, nifak,
öfke gibi tüm şer
hastalıkların şifasının,
Allah'ın zikri yani Kuran-ı
Kerim ile mümkün olduğunu
haber veriyor. Nitekim başka bir ayeti
kerimede de Allahü Teâlâ şöyle buyuruyor;

“Mü'minler ancak o kimselerdir ki Allah anıldığı zaman kalpleri ürperir. Karşılarında Allah'ın âyetleri okunduğu zaman da imanlarını artırırlar ve yalnız Rab'lerine tevekkül ederler.”²

Demek ki Allah Celle Celâluhu ve Celle Şânuhu anıldıkça, zikredildikçe kalpler yatışacak, sükûnete erecek, ürperecek, iyiyi doğruyu ayırt edebilecek hale gelecek ve Rabbimiz böylelikle biz mü'minlerin kalplerini, huzura ve sekînete erdirecektir.

Öğrendiğimiz her bir âyet karşısında Allah demişse doğrudur, Allah ne demişse kabulümdür diyerek Allah'ın âyetleriyle sırât-ı müstakîm de ilerleyecek, hayatımızı, bakışımızı, düşüncelerimizi kitabımıza göre değiştirdikçe de imanımız artacak ve taklîdi imandan çıkıp tahkîki imana doğru yöneleceğiz.

O halde, İnsanın Yüce Rabbini, kendisine tek yardım edenini anması, O'nun hakkında konuşması, O'nun büyüklüğünü azizliğini herkese anlatması kadar güzel bir şey var mı? Üstelik biz O'nu andığımızda O bizi daha çok anıyor.

Evet bizler Rabbimizin kitabı'na, zikrine canı gönülden inanmış, tereddütsüz, şeksiz, şüphesiz iman etmiş kimseleriz elhamdülillah. Yani Rabbimizin emir ve yasaklarına **“İşittik ve itaat ettik”** diyen mü'minlerdeniz ve bu sözümüzü amele dönüştürmek zorundayız. Aksi halde Rabbimizin ayetlerini **“İşittik ve isyan ettik”** durumuna düşmekten şiddetle kaçınmalıyız.

“Ey iman edenler! Allah'a ve Rasûlüne itaat edin ve (Kur'an'ı) dinlediğiniz halde ondan yüz çevirmeyin. İşitmedikleri halde, 'işittik' diyenler gibi de olmayın.”³

Evet biz mü'minler, Allah ayetlerini duydukça, okudukça kalplerimiz huzura ermeli, kalplerimiz coşmalı, ürpermeli, kalplerimizdeki tüm şer düşünceler, hastalıklar şifa bulmalıydı. Ve bunu çok iyi bilen şeytan aleyhillâne (lanetlenmiş) de boş durmayarak bizi bu eşsiz Rahmâni muhabbetten, İslâm'ın verdiği tarifsiz huzurdan alıkoymak için tabiri caizse kolları sıvadı, yollarımıza dikenler yerleştirdi.

Ne yazık ki günümüz de çoğumuz **“İşittik ve itaat ettik”** dediğimiz bu ayetleri maalesef sadece **“İşittik”** kısmında bırakıyor ve **“itaat ettik”** kısmına geçemiyoruz. Üzülerek söylüyorum ki çoğumuz maalesef şeytanın vesveselerine itaat ediyoruz.

Akrabalarımızla, evlatlarımızla, komşumuzla vs imtihan gereği başımıza gelen her bir musibette şeytanın vesveselerine, suizanlara itaat ediyor ve Âdem aleyhisselam karşısında, iblisin yaptığı ve ebediyen lanetlenmesine sebep olan o kibri bugün biz diğer mü'min kardeşlerimize yapıyoruz. Hakkı, haklıyı kabul etmiyor ve üstüne de haklılığımızı kabul ettirmek için kibre, kine bürünüyor, öfkelendikçe öfkeleniyor ve nice sevdiklerimizle aramızdaki bağları bir çırpı da koparıveriyoruz. Âdemaleyhisselamın gösterdiği teslimiyeti gösteremiyor, ben nefsimi zulmettim, nefsim hak etti diyemiyor, adeta hırslandıkça hırslanıyor ve asıl üstlenmemiz gereken İslam davasını, İslam şuurunu kaybediyoruz. Bizler böyle bir gaflette iken şeytan aleyhiline de halimizden ahvalimizden hoşnut oluyor ve Hadis-i Şerif'ler den öğrendiğimiz üzere karşımıza geçip kakhahalarla durumumuza gülüyor. Hâlbuki Allah-u Teâlâ ayeti kerimesinde şöyle buyuruyor;

“Kim iyilik yaparak kendini Allah'a teslim ederse, şüphesiz en sağlam kulpa tutunmuştur. İşlerin sonu ancak Allah'a varır.”⁴

Ne yazık ki, bizlere yapılan kötülöklere rağmen, iyilikle teslimiyete çağırın Rabbimize itaat etmek ve Rabbimizin ayetin de geçen sağlam kulpuna tutunmak nefsimize ağır, zihnimize yük oluyor. Şeytan aleyhiline de bunu fırsat bilip, bizleri dünya meseleleri için birbirimize düşüyor, birbirimize düşman ediyor ve asıl görevimiz olan Rabbimizin bize ayetlerinde tahsis etmiş olduğu **“Allah'ın halifesi”** görevini unutturuyor, kalplerimize fısıldadığı vesvese ve kötü zanları ile kendi oyunlarının bir parçası haline geldiğimizi algılayamaz, idrak edemez hale getiriyor.

Kamil Uzgur Hoca Efendimiz de bizleri bu gaflet uykusundan uyandırmak, özümüzü, fıtratımızı her daim hatırlatmak, İslam şuru ile şuurlandırmak için söylediği hikmet dolu sözlerini anlamalı, anlatmalı, idrak etmeliyiz.

“İslam kardeşliğini muhafaza edin, kadrini kıymetini bilin. Kendi nefsi arzularınıza İslam kardeşliğinizi feda etmeyin, zedelemeyin...”

“İslam hakikatinden öyle uzak kalmış ki Müslüman, gencide, yaşlısıda; Müslümana İslam'ı anlattığın zaman garipsiyor.”

1-Ra'd 28.

2-Enfâl, 2.

3-Enfâl, 20-21.

4-Lokmân, 22.

Oysaki Rabbim biz kullarına bu halifeliği, dünyada güzel işlere vesile kılmak, kardeşlik, sevgi, saygı, yardımlaşmak gibi güzellikleri paylaşmak amacıyla vermiştir. Maalesef bizler nefsi arzularından, hırslardan fırsat bulupta İslam'ı anlatacak vakti bulamıyor veyahut ta İslam'ı bir nebze anlamış olsak da anlatacak kimseyi bulamıyor, garipteniyoruz.

Bu yüzden bizler, Zikrullahın manasını zâhiri ve bâtni olarak idrak edebilirsek, Rasulullah Efendimiz'in yolunu tam manasıyla anlayabilirsek işte o zaman derdimizin mal, mülk, para, pul, üstünlük ve beşeri konular da haklılığımızı ispat için kendimizi rezil, zelif, perişan etme olmadığının bilincine varacak ve bu yanlış yolu bir an önce terketmek durumuna geleceğiz. Nitekim Kamil Hoca Efendimiz yine bir sohbetlerinde şöyle buyurmuştur.

“Huzurlu ve mutlu hayatı yaşayabilmemizin bize göre en kolay yolu şudur.. Allah için sevmeye çalışacağız, birbirimizi, işimizi, eşimizi, çocuğumuzu ve bütün etrafımızı, yani etrafımızda olup biten her şeyi Allah için sevmeye çalışacağız ve sevmediğimiz şeyleri de sevmeme sebebimiz yine Allah için sevmemek olacak..”

Evet, maalesef çevremizde aile içi sıkıntılara, akraba bağlarının kopmasına, bireysel husumetlere çokça şahit oluyoruz. Böylelikle Müslümanlar olarak birbirimizden uzaklaşıyor, dünya ve ahiret selametimiz için tabiri caizse parmağımızı bile kıpırdatmaya tenezzül etmeyecek hale geliyoruz.

Böyle olunca da iblis amacına ulaşmanın sevinci ile kahaahalarla zaferini kutluyor. Öyle bir zafer ki, birbirimizin kötü günlerine seviniyor, iyi günlerine de adeta üzülmüyoruz. Böyle olunca da Rabbimize en sevimli gelen ibadetlerden olan sıla-i rahim ve emri bil ma'ruf, nehyi ani'lmünker gibi çoğu ibadetlerimizi göz göre göre terk etmek zorunda kalıyoruz.

Allah zikrini, Rasulullah sünnetini konuşup, Rabbimizin emir ve yasaklarını gündeme getirmemiz, konuşmamız, istişare etmemiz gerekirken; hakkımızda duyduğumuz dedikodu, gıybet gibi Allah'ın lanetlediği günahlarla hem dilimizi hem de kalbimizi karartıyor, paslandırıyor en önemlisi de cehenneme odun sırtlanıyoruz...

Evet şeytan aleyhillerinin, biz Müslümanlara oynadığı oyunları fark etmeli, fark edebileceğimiz ilim meclislerine gitmeli, kalplerimize gelen tüm rahatsız edici düşüncelerin, psikolojik rahatsızlıkların, depresyonların kaynağının şeytani olduğunun şuuruna varmalı ve son pişmanlığın fayda etmediği o büyük gün gelmeden önce Rabbimize yönelmeli ve paslanmış kalplerimizi Allah zikri ile, Zikrullah ile temizlemeye azmetmeliyiz.

Bakın Allah'ın Râsûlü; insanların hidâyetini, insanların İman etmelerini o kadar çok istiyordu ki, onların küfrü tercih edip, Allah'ın kitabından ayrı bir hayat yaşamalarına o kadar üzülmüdü ki âdeta cehenneme giden insanları gördükçe kendisini harap ediyor, üzüntüsünden yemeyi içmeyi terk ediyor, kendisini ihmal ediyor, kendisini parçalayacak duruma geliyordu. Buraya dikkat buyurun; ***“Kendisinin bu insanlar tarafından yalanlanmasından daha çok onların iman etmemelerine üzülmüdü.”***

O'nun yolunun yolcusu, Allah'ın halifesi olarak bizim de tek üzüntümüz, tek derdimiz bu olmalıdır. Biz de çevremizde, akrabalarımız içinde farkında olmadan kötü yollara doğru giden insanları gördükçe üzülmeli, onları zikir sofralarına, zikir meclislerine davetin hesabı içinde olmalıyız. Etrafımızda dünyacı kesilmiş, dünyayı kıble edinmiş, Allah ile ilgisi kesmiş kimi görürsek ilk işimiz, tek işimiz onu uyarmak, onun ateşe gidişini engellemek olmalı, bunu kendimize derd, görev edinmeliyiz.

Bunları Allah için yaparken de, hidayeti Allah'ın dilediği kimselere vereceğini unutup kendimizi harapta etmemeliyiz. Nitekim Allah Azze ve Celle şöyle buyuruyor;

“Ey Muhammed! Mu'min olmuyorlar diye adeta kendini helak edeceksin!”⁵

“(Ey Muhammed) Onlar için duyduğun üzüntüler yüzünden kendini helak etme! Şüphesiz ki Allah, onların yaptıklarını hakkıyla bilendir.”⁶

“Sözünü dinleyip de onun en güzeline uyanlar var ya, işte onlar Allah'ın hidayete erdirdiği kimselerdir. İşte onlar akıl sahiplerinin ta kendileridir.”⁷

Evet, bizler kalplerimizi dünyaya meyilden arındırabilirsek, dünya husumetlerimizi kalplerimizden çıkarabilirsek, sevdiğimizi Allah için sevip, sevmememiz gerekene de Allah için buğz edebilirsek işte o zaman Peygamber Efendimizin derdi ile dertlenmiş, davasını sahiplenmiş oluruz.

İşte o zaman Rabbimize layık kul, Peygamber Efendimiz Sallallahu Aleyhi ve Sellem layık ümmet, Pirlarimize, Hacı Hafız Mustafa Rahmetullahi Aleyh Efendimize layık evlat, Kamil Hoca Efendimize de mürid olma yoluna girmiş oluruz.

Bu kutlu yolun yolcusu, bu kutlu kapının müridleri olarak bizler de üstümüze düşen her bir görevi, her bir hizmeti seve seve başımıza taç eder, bu maneviyattan, bu mübarek kapıdan diğer mü'min kardeşlerimizin de faydalanmasını, nasiplenmesini dava edinebilirsek, Rabbimizin lütfü keremine mazhar olur, manevi hazza ulaşma yolunda olabiliriz inşallah..

Evet, kalp Allah için niyet taşıyorsa, dil Allah namına konuşur, göz Allah'ın istediklerini görür, kulaklar Allah adına duyar, ayaklar Allah'ın istediği yere gider. Ve böylece Rabbimizin ayetleri ile yol bulur, huzura kavuşur, maddi ve manevi hastalıklarımıza O'nunla şifa buluruz.

Zikrullah dertlere deva, kalplere şifadır. Allah zikrinin olmadığı kalpler pas tutmaya, kararmaya, Rahmani tecelliden mahrum kalmaya mahkûmdur.

Zikir sofralarından, Rahmetin bolca indiği zikir halkalarından, coşa gelen feyiz pınarlarından, himmet deryalarından nasiplenemezsek, böyle nurlu bir kapıdan uzaklaşırsak, kıymet bilmezsek dertlerimize şifayı ve devayı şeytanın dostluğunda ararız Allah muhafaza...

“Bil ki Ey Müslüman Allah'ın haram dediğine, Allah'a rağmen, ısrarla oradaysan bil ki, oradan yıkılacaksın. Orada rahatlık arama, güzellik arama...”

5-Şuarâ, 3.

6-Fâtır, 8.

7-Zümer, 18

TESLİM OLUNAN HAKİKİ MAKAM

MUSTAFA UZGUR
- EDİTÖR -

Sunduğu kurbanından emin olan Habil'in *"Kardeşim, beni öldürmek için elini uzatsan bile, beni öldürmek için elimi uzatmam. Ben Allah'tan korkarım."* ¹ sözüyle Rabbinin hükmüne karşı rıza gösterebilme duygusunun adıdır **Teslîmiyet**.

Nemrut'un hazırlattığı ateşe atılacak olan Hz. İbrahim'in, kendisine yardıma gelen Cebrail'e dahi *"Benim dileğim Allah'adır, sana değildir. Ben O'nun kölesiyim. Ateş O'nundur. Nasıl dilerse öyle yapsın"* ² sözünü söyleten ve Halîlullah sıfatını kazandıran davranışın adıdır **Teslîmiyet**.

Kurban edilmek için yolculuğa çıkmış Hz. İsmail'in; *"Babacığım! Ne ile emrolundun ise onu yap. İnşallah benim sabredenlerden olduğumu göreceksin."* ³ sözüyle Hz. İbrahim'in bıçağı önüne boynunu uzatıp, Rab'ine göntülden bağlanmasının adıdır **Teslîmiyet**.

Rab'inden gelen bir imtihan olduğunu bilinci ile kendisi ve ailesinin başına gelen en meşakkatli zorluk ve hastalıklara karşı *"Doğrusu ben bir hastalığa yakalandım. Sen merhametlilerin en merhametlisisin bana merhamet et!"* niyazında bulunan ve karşılığında *"Biz de onun duasını kabul edip kendisinde dert namına ne varsa gidermiştik. Tarafımızdan bir rahmet ve kullukta bulunanlar için de bir ibret olmak üzere ona ailesini ve onlarla beraber bir mislini daha vermiştik."* ⁴ müjdesine nâil olan Eyyûb peygamberin sabrının ismidir **Teslîmiyet**.

Hicret yolculuğu sırasında, küçük bir mağarada müşrikler tarafından yakalanma telaşını yaşayan Hz. Ebubekir'e bakarak ⁵ *"La Tahzen inallaha Meana"* (Üzülme! Telaşlanma Şüphesiz ki Allah bizimle beraberdir.) ferahlığını yaşatabilmenin ismidir **Teslîmiyet**.

**"Sevdiğiniz şeylerden infâk etmedikçe asla :
Birr'e ulaşamazsınız. Neyi Allah için karşılıksız :
bağışlarsanız Allah onu en iyi şekilde bilir"** ⁶ ayeti :
nâzil olunca tüm varlığını Allah rızası için infak eden :
Hz. Ebubekir'in, **"Ey Ebubekir, çoluk çocuğun için :
ne bıraktın."** sorusuna **"Allah ve Rasûlü yetmez :
mi?"** cevabını verebilmenin ismidir **Teslîmiyet.**

Peygamberlerin sonuncusu, kâinatın efendisi :
ve Rasûl-ü Sakaleyn olmasına rağmen, yemeğini yerde :
oturarak yiyen ve **"Ben kulum, kul gibi yerde oturar- :
ak yerim."** ⁷ diye bilme alçakgönüllülüğünü göstere- :
bilmenin adıdır **Teslîmiyet.**

Hoştur bana senden gelen
Ya gonca gül, yahut diken,
Ya hilat-ü yahut kefen
Kahrında hoş lutfun da hoş. ⁸

diyerek varlığı ve yokluğu müsâvi görüp, rıza göstere- :
bilen Yunus Emre'nin halidir **Teslîmiyet.**

Kırk yıl Hacı Bayram Veli'nin dergahında :
hizmet edenlerin aksine sadece dört yılda Şemsed- :
dîn'ni, Akşemseddîn yapıp irşad olmasını sağlayan tek :
meziyettir **Teslîmiyet.**

Ömrünün tamamını dünyaya hebâ eden, :
Rabb'inin rızasını kazanmaya adanmış olan veli kullara :
karşı derin bir saygıyla harmanlanmış, kendini :
adamaşlık hali göstermenin adıdır **Teslîmiyet.**

Kötülüğün, arsızlığın, fenalığın en fazla :
hissedildiği; İslam âlemi adına telaşa kapıldığı bir :
zamanda Allah'ın velî kullarını görerek tekrar umut- :
larının canlanmasını sağlayan hissi yaşayabilmektir :
Teslîmiyet.

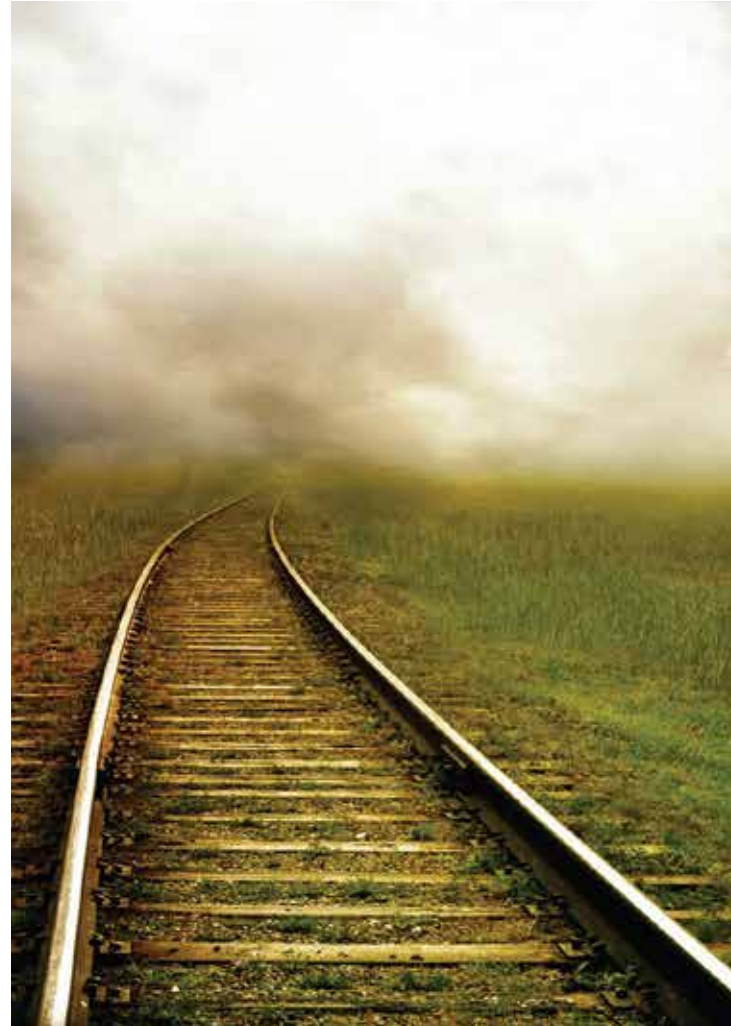
Onu gördüğünde **"Allah'ın veli kulları öyle :
kimselerdir ki, görüldükleri zaman Allah Celle :
Celâluhü Hazretleri hatıra gelir."** ⁹ Hadis-i Şerîfini :
yaşayıp, Allah korkusuyla kalbi titreyen kişinin halidir :
Teslîmiyet.

Kalbinin derinliklerinde ifade edemediği, :
etmek istese de nasıl yapacağını bile bilmediği bir :
durumda; o kimsenin bir bakışı ile anlaşıldığını :
hissdebilmenin ismidir **Teslîmiyet.**

Teslîmiyet parçadan bütüne kadar Allah'a :
karşı yapılır. Her ne kadar mekanlar değişse de, zaman :
ilerlese de, ferdler ve usûller yerini başka bir ferde ve :
usûle bıraksada teslîmiyetin yegane mercîsi Allah'tır. :
Bu ifade herhangi bir tarikat veya tasavvufi yapının :
oluşturduğu özel bir kavram ve makam olmaktan :
ziyade, İslam'ın özünde olan bir yapıdır. Bu nedenle :
bir tarikat pirine teslim olduğunu söyleyen kimse, :
şeyhinin gözetiminde Rasulullah'a ve onun huzurunda :
Allah'a teslim olduğu bilincindedir.

DİPNOT

- 1-Mâide, 03/28.
- 2-Abulkâdir Geylânî, "Fethu'r Rabbani", Medine Yayınları, İstanbul 2007, s.5.
- 3-Saffât, 37/103.
- 4-Enbiyâ, 21/83-84.
- 5-Tevbe, 9/40.
- 6-Âl-i İmrân, 3/92.
- 7-Kadı İyâd, "eş-Şifa", I, 188.
- 8-Mustafa Tatcı, "Yunus Emre Divanı", Kültür Bakanlığı Temel Klasik Türk Eserleri, s.285.
- 9-Taberi, IV , 2731.

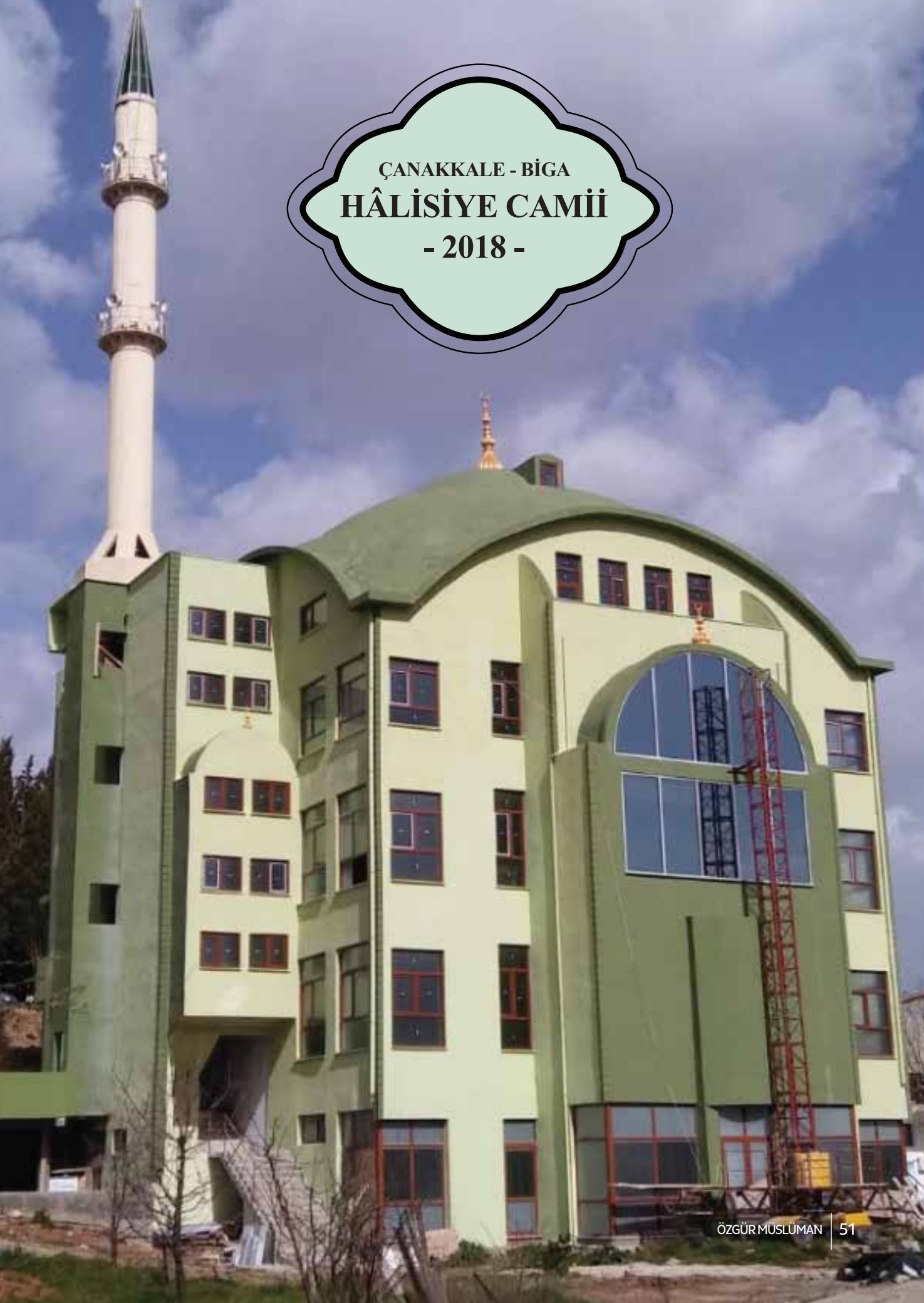

HÂLİSİYE CAMİİ

Vakfımızın Çanakkale'deki Camiisi

ÇANAKKALE - BİGA
HÂLİSİYE CAMİİ
- 2018 -

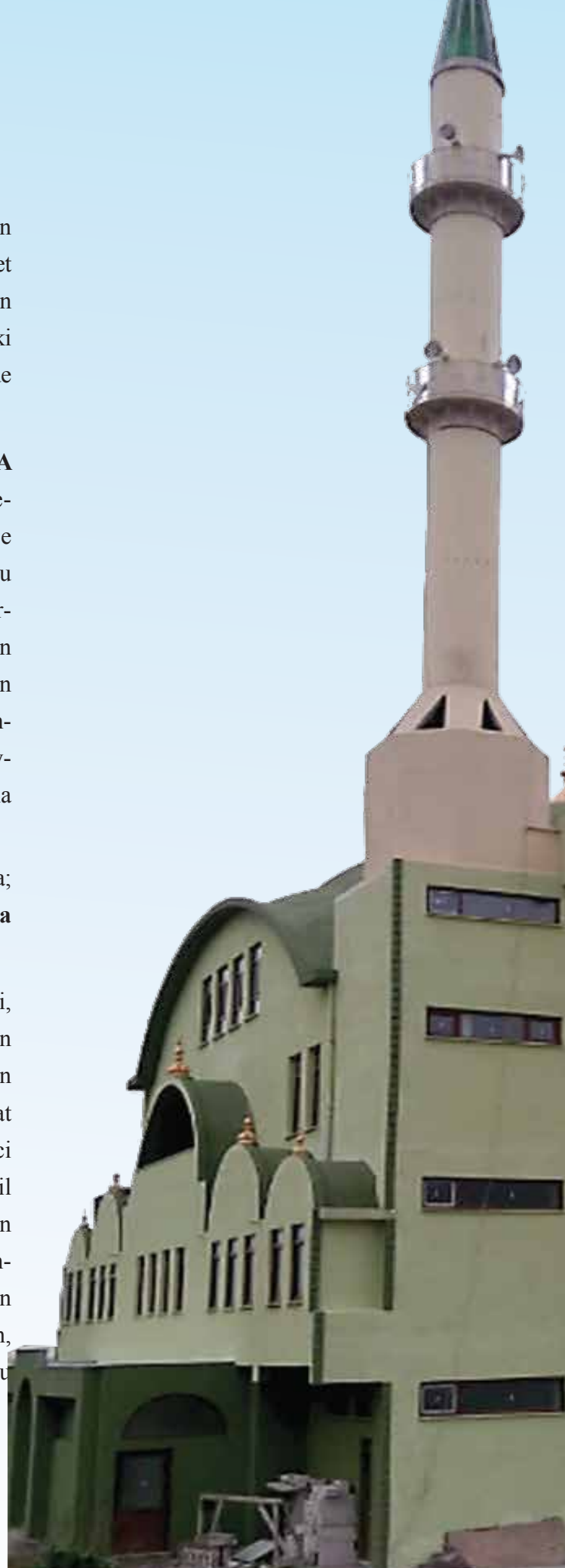
HÂLİSİYE CAMİİ

Hâlisiye Camii'miz 2014 yılının başlarında Çanakkale Biga ilçesinin Cumhuriyet Mahallesinde, bölgedeki mahalle sakinlerinin cami ihtiyaçlarının karşılanması yönündeki talepleri dikkate alınarak 2500 m² genişliğinde arsa üzerine imâr edilmiştir.

Camiimizin **HÂFİZ MUSTAFA UZGUR CAMİİ** olarak adlandırmak istediğimizi kendilerine teklif etmemize rağmen, Hâfız Mustafa Efendi'nin (ks) bu teklifi kabul etmeyip kol pirimiz olan Abdurrahman-i Hâlis-i Talabâni Hazretlerinin isminin uygun olacağını ifade etmesinden sonra **HALİSİYE CAMİİ** olarak isimlendirmiştir. Bu şekilde Efendimizin duasıyla; Halisiye Camii ve Müştemilatları Yaptırma ve Yaşatma Derneği kurulmuştur.

Bu şekilde Efendimizin duasıyla; **Halisiye Camii ve Müştemilatları Yaptırma ve Yaşatma Derneğini** kurulmuştur.

Bu tarihten itibaren Allah'ın izni, büyüklerimizin himmeti ve Kamil Hocamızın bilgi ve gayretleriyle hızlı bir şekilde ilerleyen camii inşaatına 2015 Ekim ayında inşaat ruhsatı alınarak, dört beş ay içinde geçici ibadet katları devreye sokulmuştur. Kamil hocamızın teşrifıyla ilk açılışı yapılmış olan camimiz daha sonra Diyanet İşleri Başkanlığına devri gerçekleşmiştir. Yeşil Camii'nin de yenilenmesi sırasında oradaki minarenin, Halisiye Camiine nakledilmesi yapılan bu faaliyete ayrı bir önem kazandırmıştır.

Aynı zamanda Cami bünyesinde, Biga Müftülüğüne bağlı olan Kız Kuran Kursu bulunmaktadır. Mustafa Efendimizin manevi gönüldaşlarının gayretleri ve ÖZGÜR Vakfımızın Esenyurt / İstanbul merkezinden gelen destekler sayesinde Camiimiz 2018 yılı Mayıs ayında tamamen ibadete ile açılmıştır. Bayan Kur'an Kursu birimimiz halen camiimizde eğitime devam etmektedir. **Hafız Mustafa Uzgur İlim ve İrfan Salonumuz ve Hafız Mustafa Uzgur Kütüphanemizin** hazırlıkları tamamlanmıştır. Camiimizin en üst katındaki Erkek Hafızlık Kuran Kursu ve Kubbealtındaki Erkek yatahanemiz önümüzdeki dönemde tamamlanacaktır.

Bununla birlikte derneğimiz Vakfımızın Merkez Yönetimi ile koordineli olarak çalışmaları devam etmektedir. Yapmış olduğumuz ibadethanemizin bünyesinde; **Şadırvan, Otopark, Çay Ocağı, Aşevi Kimsesizler için barınma odaları, Sağlık kabini, Özgür Minikler Kreşi** planlamaları yapılmış olup en kısa zamanda inşaat çalışmalarına başlanacaktır.

Rabbim çalışmalarımızda yardımcımız olsun, birlik ve beraberliğimizi daim eylesin, büyüklerimizin dua ve himmetini üzerimizden eksik etmesin.

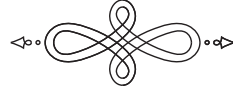
Gayret bizden Tevfik Allah'tandır.

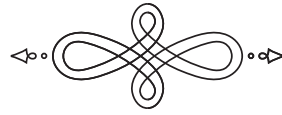

“ Hakiki Mücâhid,
nefsine karşı cihad açan
kimsedir”

*Hadis-i Şerif
(Tirmizî, Cihad, 2)*

ÖZGÜR
YARDIMLAŞMA
DOSTLUK VE EĞİTİM
VAKFI

www.ozgurvakfi.org

[ozgurvakfi/youtube.com](https://www.youtube.com/ozgurvakfi)

[ozgurvakfi/facebook.com](https://www.facebook.com/ozgurvakfi)

[ozgurvakfi/instagram.com](https://www.instagram.com/ozgurvakfi)